

Wijziging van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector naar aanleiding van de wetsevaluatie (Evaluatiewet WNT)

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector op enkele punten te verbeteren naar aanleiding van de eerste evaluatie van die wet, inzake ondermeer de administratieve lasten voor rechtspersonen en instellingen die onder de reikwijdte van de wet vallen, de normering van ontslagvergoedingen, het tegengaan van wetsontwijking en de instrumenten voor monitoring en evaluatie van de wet;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1.1 wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan onderdeel b wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:

6°. degene die een functie als bedoeld onder 1° tot en met 5° voor een periode van ten minste twaalf kalendermaanden heeft vervuld en daarna bij dezelfde rechtspersoon of instelling een dienstverband behoudt, voor een periode van vier jaar vanaf het tijdstip dat niet langer de functie als bedoeld onder 1° tot en met 5° wordt vervuld, met uitzondering van bij regeling van Onze Minister aan te wijzen functies;

2. Onderdeel c komt te luiden:

c. partijen: de rechtspersoon waartoe de verantwoordelijke behoort en de topfunctionaris die een bezoldiging zijn overeengekomen als tegenprestatie voor de uitvoering van de aan de topfunctionaris opgedragen taken en, ingeval een topfunctionaris de opgedragen taken vervult anders dan op grond van een dienstbetrekking, tevens de natuurlijke persoon of rechtspersoon die de topfunctionaris ter beschikking stelt.

3. In onderdeel i wordt “een algemeen verbindend verklaarde collectieve arbeidsovereenkomst of een wettelijk voorschrift” vervangen door: een algemene bepaling van een collectieve arbeidsovereenkomst of van een van toepassing zijnde collectieve regeling die is overeengekomen met verenigingen van werknemers of ambtenaren die bevoegd zijn afspraken te maken over arbeidsvoorwaarden, of uit een wettelijk voorschrift.

4. Onderdeel k, onder 2°, komt te luiden:

2°. ingeval een topfunctionaris de opgedragen taken vervult anders dan op grond van een dienstbetrekking, aan de natuurlijke persoon of rechtspersoon die de topfunctionaris ter beschikking stelt, of

5. Onderdeel m komt te luiden:

m. *gelieerde rechtspersoon*: andere dan krachtens publiekrecht ingestelde rechtspersoon, waarop niet reeds op grond van een andere bepaling van deze wet de paragrafen 2, 3 of 4 van toepassing zijn,

1°. die door een in de bijlage bij artikel 1.3, eerste lid, of artikel 1.4, eerste lid, opgenomen rechtspersoon is opgericht of mede is opgericht;

2°. waarin een orgaan of functionaris van een in de bijlage artikel 1.3, eerste lid, of artikel 1.4, eerste lid, opgenomen rechtspersoon namens de rechtspersoon een of meer leden in het bestuur benoemt of op andere wijze invloed van betekenis heeft op het beheer of beleid, of

3°. die een in de bijlage bij artikel 1.3, eerste lid, of artikel 1.4, eerste lid, opgenomen rechtspersoon heeft opgericht of doen oprichten, dan wel een of meer leden in het bestuur benoemt of op andere wijze invloed van betekenis heeft op het beheer of beleid van de in de bijlage bij artikel 1.3, eerste lid, of artikel 1.4, eerste lid, opgenomen rechtspersoon;

B

In artikel 1.2, tweede lid, wordt na “van toepassing op” een zinsnede toegevoegd, luidende: de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, en.

C

Artikel 1.3, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel b, wordt “invloed” vervangen door “ invloed van betekenis”.

2. In onderdeel c wordt “waaraan voor een periode van ten minste drie achtereenvolgende kalenderjaren een of meer subsidies zijn verleend” vervangen door “die voor een periode van drie achtereenvolgende kalenderjaren een of meer subsidies hebben ontvangen” en “inkomsten” vervangen door: opbrengsten.

D

Artikel 1.6, derde lid, komt te luiden:

3. Indien een onverschuldigde betaling niet ongedaan is gemaakt voor 1 juli van het jaar volgend op het jaar waarin de onverschuldigde betaling heeft plaatsgevonden, wordt over de onverschuldigde betaling rente in rekening gebracht. Deze rente is gelijk aan de ingevolge artikel 120, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijke Wetboek bij algemene maatregel van bestuur vastgestelde wettelijke rente, bedoeld in artikel 119 van Boek 6 van dat wetboek, met dien verstande dat die ten minste vier procent bedraagt. Deze rente wordt enkelvoudig berekend over het tijdvak dat aanvangt op 1 januari van het jaar nadat de onverschuldigde betaling heeft plaatsgevonden en eindigt op de dag voorafgaand aan die van ongedaanmaking.

E

Na artikel 1.6 worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 1.6a

1. Indien een topfunctionaris met verschillende rechtspersonen of instellingen waarop paragraaf 2 of 3 van toepassing is een dienstbetrekking aangaat als topfunctionaris, niet zijnde als lid, onderscheidenlijk voorzitter van de hoogste toezichthoudende organen van die rechtspersonen of instellingen, bedraagt de som van de bezoldigingen niet meer dan de maximale bezoldiging, bedoelt in artikel 2.3, eerste lid, dan wel een voor een van de dienstbetrekkingen van toepassing zijnd hogere bezoldigingsmaximum.

2. Voor zover partijen een hogere bezoldiging overeenkomen dan op grond van het eerste lid is toegestaan, is het deel van de betalingen dat dit maximum overschrijdt ten aanzien van de meest recent overeengekomen bezoldiging onverschuldigd betaald.

3. Indien het eerste lid van toepassing is informeert de topfunctionaris onverwijld de rechtspersoon of instelling waarbij hij reeds een dienstbetrekking heeft, alsmede de rechtspersoon of instelling met waarmee hij een dienstbetrekking aangaat.

Artikel 1.6b

1. Indien één of beide partijen een of meer constructies opzetten die beogen de toepassing van deze wet te ontwijken en die in strijd zijn met de doel en strekking van deze wet, past de Minister wie het aangaat de wet toe conform de doel en strekking van deze wet.

2. Voordat het eerste lid wordt toegepast krijgen partijen de gelegenheid aannemelijk te maken dat van een constructie of reeks van constructies als bedoeld in het eerste lid geen sprake is.

F

Artikel 1.7 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “op grond van deze wet” vervangend door “bij of krachtens deze wet” en wordt na “Wetboek” ingevoegd: , tenzij bij regeling van Onze minister anders is bepaald.

2. Het tweede lid alsmede de aanduiding “1.” voor het eerste lid vervallen.

G

Artikel 1.9 wordt als volgt gewijzigd:

In artikel 1.9, tweede lid, wordt “Onverminderd de artikelen 2.11 en 3.8 kunnen bij algemene maatregel van bestuur” vervangen door: Bij algemene maatregel van bestuur kunnen.

H

Artikel 2.1 wordt als volgt gewijzigd:

1. in het vijfde lid wordt “Een topfunctionaris die tevens werkzaam is” vervangen door: Een topfunctionaris die een dienstverband heeft of die werkzaam is.

2. In het zesde lid wordt “artikel 2.4, 2.6 of 2.7” vervangen door: artikel 2.4, 2.5, 2.6 of 2.7.

I

Artikel 2.2 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid wordt “Artikel 2.1, derde en vierde lid, eerste volzin” vervangen door: Artikel 2.1, derde lid.

2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

3. Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing indien de functie van lid, onderscheidenlijk voorzitter van de hoogste toezichthoudende organen wordt vervuld anders dan op grond van een dienstbetrekking.

J

In artikel 2.3, tweede lid, wordt “aangepast” vervangen door “gewijzigd” en wordt “afgerond” vervangen door: naar boven afgerond.

K

Artikel 2.4, tweede lid, komt te luiden:

2. Onze Minister wie het aangaat en Onze Minister nemen een besluit als bedoeld in het eerste lid in overeenstemming met het gevoel van de ministerraad.

L

In artikel 2.5 wordt “de maximumbezoldiging, bedoeld in artikel 2.3, eerste lid, zoals dit artikel luidde op de dag voorafgaande aan de inwerkingtreding van de Wet verlaging bezoldigingsmaximum WNT” vervangen door: 130 procent van de maximale bezoldiging, bedoeld in artikel 2.3, eerste lid.

M

In artikel 2.6, eerste lid, wordt “gehoord Onze Minister” vervangen door “in overeenstemming met Onze Minister” en wordt voor “in de maand november” ingevoegd: uiterlijk.

N

Artikel 2.7 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “Bij ministeriële regeling van Onze Minister wie het aangaat” vervangen door: Bij regeling van Onze Minister wie het aangaat, in overeenstemming met Onze Minister,.

2. In het tweede lid wordt “gehoord Onze Minister” vervangen door “in overeenstemming met Onze Minister” en wordt voor “in de maand november” ingevoegd: uiterlijk.

O

Artikel 2.10 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het derde lid, wordt “dienstverband beëindigt” vervangen door: dienstverband is geëindigd.
2. Er worden twee leden toegevoegd, luidende:
 4. Het derde lid is niet van toepassing indien de topfunctionaris, in de periode vooruitlopend op de beëindiging van het dienstverband, geen taken meer vervult op grond van een algemene bepaling van een collectieve arbeidsovereenkomst, een van toepassing zijnde collectieve regeling die is overeengekomen met verenigingen van werknemers of ambtenaren die bevoegd zijn afspraken te maken over arbeidsvoorwaarden, of een wettelijk voorschrift.
5. In afwijking van het eerste lid komen partijen met betrekking tot leden, onderscheidenlijk voorzitters, van de hoogst toezichthoudende organen van een rechtspersoon of instelling als bedoeld in artikel 1.2, onderdelen f, g en h, en artikel 1.3 geen uitkeringen wegens beëindiging van een dienstverband overeen die meer bedragen dan tien, onderscheidenlijk vijftien procent van de op grond van het eerste lid geldende maximale uitkeringen.

P

Artikel 2.11 vervalt.

Q

Artikel 3.1 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het zesde lid wordt “Een topfunctionaris die tevens werkzaam is” vervangen door: Een topfunctionaris die een dienstbetrekking heeft of die werkzaam is.
2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
 7. Het tweede tot en met zesde lid zijn van overeenkomstige toepassing indien voor partijen op grond van artikel 3.4 een van artikel 3.1 afwijkend bedrag is vastgesteld.

R

Artikel 3.2 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “artikel 3.1, eerste lid” vervangen door “artikel 3.1, eerste lid,” en wordt “, artikel 3.4 of artikel 3.5” vervangen door: of artikel 3.4.
2. In het tweede lid wordt “Artikel 3.1, vierde en vijfde lid, eerste volzin” vervangen door: Artikel 3.1, vierde lid.
3. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

3. Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing indien de functie van lid, onderscheidenlijk voorzitter van de hoogste toezichthoudende organen wordt vervuld anders dan op grond van een dienstbetrekking.

S

In de artikel 3.3 wordt “gehoord Onze Minister” vervangen door “in overeenstemming met Onze Minister” en wordt voor “in de maand november” ingevoegd: uiterlijk.

T

Artikel 3.4 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “Bij ministeriële regeling van Onze Minister wie aangaat” vervangen door: Bij regeling van Onze Minister wie het aangaat, in overeenstemming met Onze Minister,

2. In het tweede lid, wordt “gehoord Onze Minister” vervangen door: “in overeenstemming met Onze Minister.

U

Artikel 3.7 wordt als volgt gewijzigd:

a. In het derde lid wordt “dienstverband beëindigt” vervangen door: dienstverband is geëindigd.

2. Er worden twee leden toegevoegd, luidende:

4. Het derde lid is niet van toepassing indien de topfunctionaris, in de periode vooruitlopend op de beëindiging van het dienstverband, geen taken meer vervult op grond van een algemene bepaling van een collectieve arbeidsovereenkomst, van een van toepassing zijnde collectieve regeling die is overeengekomen met verenigingen van werknemers of ambtenaren die bevoegd zijn afspraken te maken over arbeidsvoorwaarden, of een wettelijk voorschrift.

5. In afwijking van het eerste lid komen partijen met betrekking tot leden, onderscheidenlijk voorzitters, van de hoogst toezichthoudende organen van een rechtspersoon of instelling als bedoeld in artikel 1.2, onderdelen f, g en h, en artikel 1.3 geen uitkeringen wegens beëindiging van een dienstverband overeen die meer bedragen dan tien, onderscheidenlijk vijftien procent van de op grond van het eerste lid geldende maximale uitkeringen.

V

Artikel 3.8 vervalt.

W

Paragraaf 4 komt te luiden:

§4 Openbaarmaking

Artikel 4.1

1. In het financieel verslaggevingsdocument worden van iedere topfunctionaris de bij regeling van Onze Minister vast te stellen gegevens inzake bezoldiging of uitkering wegens beëindiging van het dienstverband vermeld. De gegevens over een topfunctionaris bevatten in ieder geval diens naam.

2. In het financieel verslaggevingsdocument worden ten aanzien van een ieder in dienstbetrekking, anders dan degenen bedoeld in het eerste lid, en van wie de bezoldiging van diens functie of functies de maximale bezoldiging, bedoeld in artikel 2.3, eerste lid, te boven is gegaan de bij regeling van Onze Minister vast te stellen gegevens vermeld, waarbij artikel 2.1, tweede lid, van overeenkomstige toepassing is.

3. Met het oog op het beperken van de informatieverplichtingen op grond van deze wet kunnen bij regeling van Onze Minister nadere regels worden gesteld ten aanzien van het eerste en tweede lid, alsmede kan worden voorzien in een beperking of vrijstelling van de in het eerste en tweede lid bedoelde openbaarmakingsplicht.

4. Het in het eerste en tweede lid genoemde financieel verslaggevingsdocument wordt openbaar gemaakt. Bij regeling van Onze Minister worden hiertoe nadere regels gesteld.

5. Bij ministeriële regeling van Onze Minister wie het aangaat kan worden bepaald dat de verantwoordelijke tevens langs elektronische weg uiterlijk op 1 juli van het jaar volgend op het boekjaar de gegevens bedoeld in het eerste en tweede lid aan Onze Minister wie het aangaat verstrekt.

Artikel 4.2

Rechtspersonen en instellingen die de op grond van artikel 4.1, eerste en tweede lid, vastgestelde gegevens inzake bezoldiging of uitkering wegens beëindiging van het dienstverband in het financieel verslaggevingsdocument opnemen, kunnen afzien van het opnemen in dat document van de verantwoording van bezoldigingsinformatie op grond van de artikel 383, eerste lid, en artikel 383c van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek voor zover op hen van toepassing. Bij regeling van Onze Minister kunnen nadere regels worden gesteld.

X

Artikel 5.2 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid wordt als volgt gewijzigd:

a. De aanhef komt te luiden: De accountant, bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, meldt een onverschuldigde betaling aan Onze Minister indien een vordering uit onverschuldigde betaling op een topfunctionaris, en in de gevallen waarin een topfunctionaris de opgedragen taken vervult anders dan op grond van een dienstbetrekking, op de natuurlijke persoon of rechtspersoon die de topfunctionaris ter beschikking stelt.

b. In onderdeel b wordt “, bedoeld in de artikelen 2.1, vierde lid, en 3.1, vijfde lid” vervangen door: waarin een topfunctionaris de opgedragen taken vervult anders dan op grond van een dienstbetrekking.

c. In onderdeel b vervalt: , gewezen topfunctionaris,.

2. Het tweede lid komt te luiden:

2. Indien het financieel verslaggevingsdocument bedoeld in artikel 4.1, niet de juiste voorgeschreven gegevens bevat, meldt de accountant de ontbrekende gegevens aan Onze Minister.

Y

In artikel 5.3 wordt “Belastingdienst” vervangen door: “Belastingdienst, het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen, de Kamer van Koophandel” en vervalt de zinsnede: ten behoeve van een topfunctionaris.

Z

In artikel 5.4 wordt “de paragrafen 2 en 3” vervangen door: deze wet.

AA

Artikel 5.5 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste en tweede lid komt “of de gewezen topfunctionaris” telkens te vervallen.

2. In het tweede lid wordt “, bedoeld in de artikelen 2.1, vierde lid, en 3.1, vijfde lid,” vervangen door: waarin een topfunctionaris de opgedragen taken uitvoert anders dan op grond van een dienstbetrekking.

AB

In artikel 5.6, eerste lid, wordt “op grond van de artikelen 4.1 en 4.2” vervangen door: op grond van artikel 4.1.

AC

Paragraaf 6 vervalt.

AD

Artikel 7.1 komt te luiden:

Artikel 7.1

1. Onze Minister zendt jaarlijks voor 31 december aan de Staten-Generaal een overzicht van de geconstateerde overtredingen en de getroffen handhavingsmaatregelen.

2. Ten behoeve van het overzicht, bedoeld in het eerste lid, verstrekken Onze Ministers wie het aangaan aan Onze Minister alle gegevens van de geconstateerde overtredingen en de getroffen handhavingsmaatregelen.

AE

Artikel 7.2 komt te luiden:

Artikel 7.2

Onze Minister zendt in 2020, en vervolgens telkens na vijf jaar, aan de Staten-Generaal een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van deze wet in de praktijk.

AF

Artikel 7.3 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het zevende lid vervalt onder vernummering van het achtste tot en met elfde lid tot zevende tot en met tiende lid.
2. In het zevende lid (nieuw) vervalt de zinsnede: onderscheidenlijk artikel 3.1.

AG

In artikel 7.3a, eerste en tweede lid, wordt “artikel 7.3, negende lid, telkens vervangen door: artikel 7.3 achtste lid.

AH

Na artikel 7.3a wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 7.3b

1. Artikel 1.1, onderdeel b, onder 6°, is niet van toepassing op de functionaris met een dienstverband als topfunctionaris dat is aangegaan voor inwerkingtreding van de Evaluatiewet WNT.
2. Indien als gevolg van inwerkingtreding van de Evaluatiewet WNT artikel 1.1, onderdeel m, van toepassing wordt op een rechtspersonen, is in afwijking van artikel 2.1, vijfde lid, onderscheidenlijk artikel 3.1, zesde lid, een voorafgaand daaraan de inwerkingtreding van de Evaluatiewet WNT tussen partijen overeengekomen som van bezoldigingen die meer bedraagt dan de op grond van de artikelen 2.3, 2.6, 2.7, 3.1 of 3.4 geldende maximale bezoldiging toegestaan voor ten hoogste vier jaar na inwerkingtreding van die wet. De bezoldiging, bedoeld in de vorige volzin, wordt slechts verhoogd, indien deze verhoging en de wijze waarop deze wordt berekend voorafgaand aan de inwerkingtreding van die wet tussen partijen zijn overeengekomen. De artikelen 5.4 tot en met 5.6 zijn van toepassing.
3. Indien een in het tweede lid bedoelde periode van vier jaar is verstreken, wordt de overeengekomen bezoldiging in een periode van drie jaar teruggebracht tot het voor de rechtspersoon of instelling geldende maximum. In het eerste jaar bedraagt de verlaging een vierde deel van het verschil tussen de bezoldiging die op grond van het eerste tot en met het vierde lid werd genoten en het geldende maximum. In het tweede jaar bedraagt de verlaging een derde deel van het verschil tussen de bezoldiging uit het eerste jaar en het geldende maximum. In het derde jaar bedraagt de verlaging een tweede deel van het verschil tussen de bezoldiging uit het tweede jaar en

het geldende maximum. Een eventuele overeengekomen verhoging als bedoeld in het tweede of derde lid, blijft buiten toepassing.

4. Indien een dienstverband waarop dit artikel van toepassing is, wordt verlengd, blijft dit artikel na de verlenging buiten verdere toepassing.

AI

Artikel 7.4 komt te luiden:

Artikel 7.4

1. Indien op enig moment de bezoldiging van een minister ten minste € 500 hoger is dan het bedrag genoemd in artikel 2.3, eerste lid, kan dat bedrag bij regeling van Onze Minister worden gewijzigd in het bedrag van de bezoldiging van een minister, en wordt naar boven afgerond op een duizendvoud in euro's.

2. De ministeriële regeling, bedoeld in het eerste lid, treedt in werking met ingang van 1 januari van het jaar volgend op het jaar waarin de verhoging van de bezoldiging van een minister in werking is getreden. Indien de verhoging van de bezoldiging van een minister in enig jaar van kracht is geworden voor 1 december, wordt terugwerkende kracht verleend aan deze ministeriële regeling tot 1 januari van het desbetreffende jaar.

AJ

De artikelen 7.5 tot en met 7.8 vervallen.

AL

In artikel 7.10 wordt "Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector" vervangen door: Wet normering topinkomens.

AK

In de opschriften bij bijlage 1, 2, en 4 wordt "Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector" telkens vervangen door: Wet normering topinkomens

AM

Bijlage 1 bij artikel 1.3, eerste lid, onderdeel d, wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder het opschrift *Ministerie van Veiligheid en Justitie* wordt in onderdeel 4 "behoudens behoudens" vervangen door: behoudens.

2. Onder het opschrift *Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport* worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Onderdeel 2 komt te luiden:

2. De in Nederland gevestigde, rechtspersoonlijkheid bezittende jeugdhulpaanbieders, bedoeld in artikel 1.1 van de Jeugdwet.

2. In onderdeel 3 vervalt: , behoudens de instellingen die tevens zijn toegelaten op grond van artikel 5 van de Wet toelating zorginstellingen.

3. Onderdeel 7 wordt vervangen door:

7. De in Nederland gevestigde rechtspersonen die zorg als bedoeld bij of krachtens de Zorgverzekeringswet of de Wet langdurige zorg verlenen of door middel van uitbesteding middellijk of onmiddellijk laten verlenen, waaronder begrepen de academische ziekenhuizen, bedoeld in artikel 1.13, eerste lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, met uitzondering van:.

a. rechtspersonen van medisch specialisten of van hun besloten vennootschappen, opgericht om als medisch specialistisch bedrijf op basis van een met een exploitant van een ziekenhuis gesloten samenwerkingsovereenkomst medisch-specialistische zorg te verlenen of om financieel deel te nemen in een ziekenhuis,

b. rechtspersonen die zorg laten verlenen door slechts één natuurlijke persoon,

c. zorgverzekeraars als bedoeld in de Zorgverzekeringswet,

d. Wlz-uitvoerders als bedoeld in de Wet langdurige zorg.

4. Onder vernummering van de onderdelen 8 tot en met 13 tot 10 tot en met 15 worden twee onderdelen ingevoegd, luidende:

8. Het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (AMHK) als bedoeld in artikel 4.1.1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.

9. Voor zover niet reeds vallend onder onderdeel 2 of 7, de op grond van artikel 5 van de Wet toelating zorginstellingen toegelaten instellingen.

3. Onder het opschrift *Ministerie van Buitenlandse Zaken* komen de onderdelen te luiden:

1. In Nederland gevestigde rechtspersonen die een subsidie ontvangen krachtens de Kaderwet subsidies Ministerie van Buitenlandse Zaken die in een kalenderjaar meer bedraagt dan € 500.000 en die tezamen met een andere vanwege de centrale overheid verstrekte subsidie meer dan 50% van de jaarlijkse opbrengsten van de rechtspersoon in dat kalenderjaar.

2. De Stichting Radio Nederland Wereldomroep, bedoeld in artikel 2.72 van de Mediawet 2008.

AN

Bijlage 3 bij artikel 1.4, eerste lid, komt te luiden:

Bijlage 3. bij artikel 1.4, eerste lid, van de Wet normering topinkomens

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

1. De zorgverzekeraars, bedoeld in de Zorgverzekeringswet.

2. In afwijking van artikel 1.3, eerste lid, onderdeel a, de Wlz-uitvoerders, bedoeld in de Wet langdurige zorg.

AO

In bijlage 4 bij artikel 1.5, eerste lid, vervalt de aanduiding “1”.

AP

De tabel “Oud Nieuw” na bijlage 4 vervalt.

Artikel II

1. Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld. In dat besluit wordt zo nodig toepassing gegeven aan artikel 12, eerste lid, van de Wet raadgevend referendum.

2. In afwijking van het eerste lid treedt artikel I, onderdeel X, in werking op 1 januari van het jaar na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin deze wet wordt geplaatst, De verantwoordelijke is bevoegd de bij en krachtens paragraaf 4 van de Wet normering topinkomens gestelde regels toe te passen op financieel verslaggevingsdocumenten die worden opgesteld over boekjaren die zijn aangevangen vóór die datum.

Artikel III

Deze wet wordt aangehaald als: Evaluatiewet WNT.

Wijziging van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector naar aanleiding van de eerste wetsevaluatie (Evaluatiewet WNT)

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. Inleiding

In 2015 is de eerste integrale evaluatie van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) uitgevoerd over de periode 2013 – 2015. De eindrapportage van deze evaluatie is overeenkomstig artikel 7.2 van de WNT op 15 december 2015 aan beide Kamers der Staten-Generaal gezonden.¹ De wetsevaluatie richtte zich conform genoemd wetsartikel op de doeltreffendheid en effecten van de wet en ging tevens in op de uitvoering, toezicht op naleving en handhaving van de WNT, kenbaarheid, communicatie en regeldruk.² Naar aanleiding van de wetsevaluatie heeft het kabinet daarbij een verbeteragenda gepresenteerd. Onderhavig wetsvoorstel omvat alle maatregelen uit deze verbeteragenda waarvoor een wijziging van de wet noodzakelijk is. Het wetsvoorstel lag van 2 tot en met 30 mei 2016 ter (internet)consultatie voor. In deze toelichting is verantwoord hoe de consultatiereacties zijn verwerkt. De beoogde inwerkingtreding van de in dit wetsvoorstel opgenomen voorstellen is 1 januari 2017.

2. Doelstelling wetsvoorstel

Hoewel de effecten van de wet drie jaar na inwerkingtreding nog niet volledig zichtbaar zijn, blijkt uit de wetsevaluatie dat de wet doeltreffend is in het tegengaan van bovenmatige bezoldigingen en ontslagvergoedingen in de publieke en semipublieke sector. De WNT wordt in overwegende mate nageleefd. Tevens ligt de uitvoering van de WNT op koers: de in 2014 genomen maatregelen hebben de uitvoerbaarheid en de kwaliteit van de uitvoering van de WNT verbeterd. Tegelijkertijd laat de wetsevaluatie zien dat de WNT en de uitvoering van de wet op onderdelen verder kunnen worden verbeterd. Enerzijds kan de doelmatigheid van de WNT langs verschillende lijnen worden vergroot, ondermeer door de administratieve lasten te verminderen, onnodige bepalingen te schrappen en de uitvoeringscapaciteit van betrokken ministeries en WNT-toezichthouders nadrukkelijker daar in te zetten waar de risico's op overtreding van de WNT-normen het grootst zijn. Anderzijds laat de uitvoeringspraktijk van de WNT situaties zien waarin de normering niet of niet volledig geldt waar dat wel gewenst is. Naast de doelmatigheid kan dus ook de doeltreffendheid van de wet nog worden verbeterd.

Het doel van dit wetsvoorstel is primair het realiseren van de maatregelen uit de verbeteragenda die volgt uit de eerste integrale evaluatie van de WNT. Het wetsvoorstel heeft vier hoofdonderwerpen: de aanpassing van de normering van ontslagvergoedingen, het tegengaan van wetsontwijking³, de vermindering van administratieve lasten en de wijze waarop de wet wordt gemonitord en geëvalueerd. Daarnaast voert dit wetsvoorstel diverse kleinere, overwegend technische wijzigingen door in de wet. Sinds de inwerkingtreding van de WNT op 1 januari 2013 zijn met de Aanpassingswet

¹ Kamerstukken II 2015/16, 34366.

² De genoemde onderwerpen zijn onderzocht in vijf afzonderlijke deelonderzoeken. Tevens zijn de WNT-jaarrapportages 2013 en 2014 benut. De conclusies zijn gebundeld in het eindrapport wetsevaluatie WNT 2013-2015 (bijlage bij Kamerstukken II 2015/16, 34366, nr. 1). Wanneer in deze memorie van toelichting wordt gesproken over 'de wetsevaluatie', wordt dit eindrapport bedoeld.

³ Mede ter uitvoering van de motie Kerstens (Kamerstukken II 2015-2016, 30111, nr. 94).

WNT⁴ en de Reparatiewet WNT⁵, alsmede met de Wet verlaging bezoldigingsmaximum WNT⁶ (WNT-2), reeds verschillende noodzakelijke verbeteringen in de wet doorgevoerd. Dit wetsvoorstel past in deze lijn van wetswijzigingen. De uitvoerbaarheid en effectiviteit van de wet worden hiermee verder vergroot.

3. Aanpassingen van de normering van ontslagvergoedingen

In navolging van het zevende advies van de commissie Dijkstal voorziet de wet in een normering van de ontslagvergoeding.⁷ De wetgever beoogde hiermee de vrijheid van werkgevers en topfunctionarissen om (bovenmatige) individuele ontslagvergoedingen af te spreken, in te perken. Ontslagvergoedingen waarop de individuele werknemer geen invloed heeft, zijn buiten de normering gehouden. In de wettekst heeft dat zijn weerslag gevonden door uitkeringen die voortvloeien uit algemeen verbindend verklaarde cao's dan wel een wettelijk voorschrift voor de toepassing van de WNT niet als een ontslagvergoeding aan te merken. Achtergrond hiervan is dat het hier algemeen verbindende, collectieve regelingen betreft.

Uit de wetsevaluatie is gebleken dat collectieve ontslagvergoedingsregelingen ook neergelegd kunnen zijn in andere collectieve regelingen dan een algemeen verbindend verklaarde cao of een wettelijk voorschrift. Voor de uitvoeringspraktijk valt niet goed te rijmen waarom de ontslagvergoeding die voortvloeit uit deze regelingen wel genormeerd is en de ontslagvergoeding die voortvloeit uit een algemeen verbindend verklaarde cao of een wettelijk voorschrift niet. Hierdoor kunnen de ontslagarrangementen voor topfunctionarissen en niet-topfunctionarissen binnen één instelling zonder aanwijsbare reden sterk verschillen, bijvoorbeeld in het geval van een sociaal plan bij reorganisaties of fusies. Daarnaast blijkt de zogeheten non-activiteitsbepaling in artikel 2.10, derde lid, als knellend te worden ervaren, met name als er sprake is van een van-werk-naar-werktraject. In het onderhavig wetsvoorstel wordt voorgesteld op deze onderwerpen verbeteringen aan te brengen zodanig dat de regelgeving enerzijds in zijn uitwerking beter aansluit bij de bedoeling van de wetgever, maar anderzijds eventuele schijnconstructies zoveel mogelijk de pas afsnijdt.

In het kabinetsstandpunt bij de wetsevaluatie is aangegeven dat het daarnaast wenselijk is voorstellen voor te bereiden om in een later stadium tot aanpassing te komen van het stelsel van normering van ontslagvergoedingen op grond van de WNT om samenloop met de regeling van de transitievergoeding in het BW zoals deze per 1 juli 2015 van kracht is geworden, te reguleren.⁸ Aangezien voor een zorgvuldige voorbereiding van die voorstellen meer tijd nodig is dan voor de overige maatregelen die voortvloeien uit de verbeteragenda, is dit onderwerp niet in het onderhavige wetsvoorstel meegenomen.

3.1 Collectieve arbeidsovereenkomst

Uit de wetsevaluatie blijkt dat er relatief weinig algemeen verbindend verklaarde cao's gelden in de verschillende semipublieke deelsectoren die onder de WNT vallen. Er zijn sectoren waarin alle werkgevers feitelijk wel gebonden zijn aan de (niet algemeen verbindend verklaarde) cao, omdat zij lid zijn van de cao sluitende werkgeversvereniging(en). De wetsevaluatie noemt in dit verband

⁴ Kamerstukken II 2013/14, 33715.

⁵ Kamerstukken II 2014/15, 34017.

⁶ Kamerstukken II 2014/15, 33978.

⁷ Advies 'Ontslagvergoedingen, gebruik en normering', bijlage bij Kamerstukken II 2008-2009, 28 479, nr. 43.

⁸ Kamerstukken II 2015/16, 34366, nr. 1.

bijvoorbeeld de waterbedrijven. Een algemeen verbindendverklaring is in dit geval niet nodig. Uitkeringen die voortvloeien uit de betreffende cao worden nu door de wet genormeerd, enkel en alleen omdat de formele algemeen verbindend verklaring ontbreekt.

De regering vindt deze tweedeling in de normering van uitkeringen die voortvloeien uit cao's onwenselijk. In beide gevallen betreft het uitkeringen die voortvloeien uit collectieve regelingen die buiten de invloedssfeer van de individuele topfunctionaris tot stand zijn gekomen. Om die reden voorziet het voorliggende wetsvoorstel er in dat ook ontslagvergoedingen die voortvloeien uit niet algemeen verbindend verklaarde collectieve arbeidsovereenkomsten buiten de toepassing van de wet vallen, voor zover gebaseerd op een algemene bepaling van een collectieve arbeidsovereenkomst (Artikel I, onderdeel A, vierde lid). Ontslagvergoedingen die voortvloeien uit een (bepaling van een) cao die alléén op topfunctionarissen van de instelling van toepassing is, blijven nadrukkelijk wel genormeerd.

Het voorzittersoverleg Raden van Toezicht Nederlandse Universiteiten heeft er in de consultatie op gewezen dat de cao een algemene ontslaguitkeringsregeling kent, maar dat tevens is bepaald dat de cao niet van toepassing is op leden van Colleges van Bestuur. Hiermee heeft men vanuit het oogpunt van zorgvuldigheid willen voorkomen dat bestuurders, als werkgever, hun eigen cao afsluiten. Het voorzittersoverleg geeft aan dat de ontslaguitkeringsregeling in veel gevallen in de arbeidsovereenkomst alsnog van toepassing wordt verklaard en geeft in overweging dergelijke afspraken ook uit te zonderen van de normering. Het uitgangspunt was echter slechts ontslagvergoedingen waarop de individuele topfunctionaris geen invloed heeft buiten de normering te houden. In de arbeidsovereenkomst overeenkomen dat de ontslaguitkeringsregeling uit de cao van toepassing is, is nadrukkelijk wél een individuele afspraak waarop de topfunctionaris invloed heeft. De regering vindt het wenselijk dat ontslagvergoedingen die langs die weg tot stand komen genormeerd blijven. In het geval er binnen een sector voor bestuurders een specifieke cao is afgesloten (zoals bijvoorbeeld in het primair onderwijs het geval is), dan valt de ontslaguitkeringsregeling die daarin is opgenomen onder de werking van deze bepaling als deze inhoudelijk volstrekt gelijk is aan die voor de andere werknemers, bijvoorbeeld door in de specifieke cao voor bestuurders te verwijzen naar de algemene cao die voor overige werknemers geldt. Dan is er immers sprake van een algemene bepaling die voor alle werknemers geldt en tevens heeft de individuele topfunctionaris dan geen invloed kunnen uitoefenen op de ontslaguitkeringsregeling.

3.2 Sociaal plan of andere collectieve regelingen

Bij reorganisaties en fusies wordt vaak een sociaal plan of een sociaal statuut vastgesteld, waarin wordt vastgelegd op welke wijze de gevolgen van een reorganisatie voor medewerkers die hun baan verliezen worden opgevangen. Dat kunnen maatregelen en aanspraken zijn aanvullend op een bestaand contract, cao of rechtspositieregeling. Onder omstandigheden kan een sociaal plan ook recht geven op financiële voorzieningen die voor de toepassing van de wet als uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband kunnen worden beschouwd.

Vanuit de gedachte dat de WNT alleen een individueel afgesproken ontslaguitkering beoogt te beperken, ligt het in de rede ook vergoedingen die voortvloeien uit een sociaal plan buiten de normering te laten. Het voorliggende voorstel voorziet daarin. Om te voorkomen dat een sociaal plan voor één of enkele bestuurders geconstrueerd wordt om daarmee de WNT-normering te omzeilen,

moet het wel gaan om plannen die een collectief karakter hebben en waarbij de beslissingsmacht niet bij de bestuurders ligt. Het wetsvoorstel spreekt om die reden van een algemene bepaling van een collectieve regeling die is overeengekomen met vertegenwoordigers van werknemers of ambtenaren die bevoegd zijn afspraken te maken over arbeidsvoorwaarden. Sociale plannen die eenzijdig door de werkgever zijn vastgesteld dan wel met de ondernemingsraad zijn afgesproken, voldoen niet aan deze laatste vereiste. Vergoedingen die uit dergelijke sociale plannen voortvloeien, blijven dus wel genormeerd.

Zowel de Vereniging van Nederlandse Gemeenten als het Interprovinciaal Overleg hebben naar aanleiding van de in het voor consultatie voorgelegde wetsvoorstel aandacht gevraagd voor vertrekregelingen met een andere grondslag dan reorganisatie. Dit heeft erin geresulteerd dat de toevoeging “in verband met reorganisaties en fusies” uit de wetsbepaling is geschrapt. Daarmee wordt duidelijk gemaakt dat, net zoals bij de uitzondering van uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband die voortvloeien uit een wettelijke voorschrift of cao, ook bij de uitzondering van uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband die voortvloeien uit een met vakorganisaties afgesproken collectieve regeling, de onderliggende ontslaggrond niet van belang is.

Het Interprovinciaal Overleg wijst op moderniseringsontwikkelingen in cao's en rechtspositieregelingen, waarbij binnen collectieve regelingen budgetten in toenemende mate deels collectief en deels individueel worden bepaald. Uitgangspunt van de normering van de ontslaguitkering is dat alleen collectieve voorzieningen, dat wil zeggen die ontslaguitkeringen die rechtstreeks, dwingend en eenduidig uit een wettelijk voorschrift of bepaalde collectieve regeling voortvloeien, buiten de normering vallen. Zie in dit verband ook artikel 4, tweede lid van de Uitvoeringsregeling WNT. Onderhavig wetsvoorstel brengt daar geen verandering in. Nieuwe methodes om tot ontslagvergoedingen te komen, zullen steeds tegen dit wettelijke kader moeten worden afgezet.

3.3 Non-activiteit tijdens een van-werk-naar-werktraject

Ingevolge het derde lid van artikel 2.10 wordt bezoldiging over een periode waarin de topfunctionaris vooruitlopend op de beëindiging van het dienstverband geen taken meer vervult, aangemerkt als uitkering wegens beëindiging van het dienstverband. In verschillende wettelijke regelingen of cao's die de rechten en plichten bij een reorganisatie regelen, zijn van-werk-naar-werk-arrangementen vastgelegd. Een zoek- of opleidingstraject zonder dat sprake is van een taakuitoefening kan daar onderdeel van zijn. Uit de wetsevaluatie blijkt dat in de toepassingspraktijk onduidelijkheid is ontstaan over de vraag of bezoldiging gedurende zo'n periode van non-activiteit onder de toepassing van artikel 2.10, derde lid, valt en dus als uitkering wegens beëindiging van het dienstverband moet worden aangemerkt. Als dat het geval is, zou voor topfunctionarissen maar beperkt uitvoering gegeven kunnen worden aan zo'n van-werk-naar-werk-arrangement, waardoor ten opzichte van ander personeel in de organisatie een ongewenst onderscheid ontstaat. De regering acht het wenselijk dat indien non-activiteit onderdeel is van een toepasselijk van-werk-naar-werktraject welke voortvloeit uit een wettelijk voorschrift, collectieve arbeidsovereenkomst of een collectieve regeling zoals in onderhavig wetsvoorstel bedoeld, de bezoldiging voor de toepassing van de WNT niet als ontslaguitkering wordt aangemerkt (Artikel I, onderdeel O, tweede lid).

De Vereniging van Gemeentesecretarissen heeft er in de consultatie op gewezen dat bij gemeenten bij de verplichte re-integratiefase in het geval van ontslag op grond van onbekwaamheid of ongeschiktheid ook non-activiteit voortvloeit uit de rechtspositieregeling. Voor zover vergoeding in geval van non-activiteit rechtstreeks, dwingend en eenduidig voortvloeit uit de rechtspositieregeling, een cao of een andere met vakorganisaties afgesproken collectieve regeling, vindt ook in die situatie het derde lid van artikel 2.10 geen toepassing. In andere gevallen, bijvoorbeeld in de fase voordat besluitvorming over een ontslag heeft plaatsgevonden, blijft non-activiteit nadrukkelijk wel genormeerd omdat de reden voor die non-activiteit oncontroleerbaar en dus vatbaar is voor misbruik. Artikel 2.10, derde lid, is juist bedoeld om dit tegen te gaan. Van belang is dat de verantwoordelijke organen de gevolgen van non-activiteit kennen en zo snel mogelijk maatregelen treffen. Op de website www.topinkomens.nl zal hier aandacht aan worden besteed.

4. Het tegengaan van wetsontwijking

De wetsevaluatie laat zien dat de nalevingsbereidheid van instellingen die onder de reikwijdte van de WNT vallen over het algemeen groot is. Tegelijkertijd is uit de uitvoeringspraktijk van de WNT gebleken dat het voor komt dat instellingen constructies hanteren die niet in strijd zijn met de letter van de WNT, maar wel op gespannen voet staan met doel en strekking van de wet.

Verantwoordelijke vakministers worden regelmatig, vaak naar aanleiding van berichtgeving in de media, bevraagd over casuïstiek waar het voorgaande zich voordoet. Het systeem van de WNT bevat al verschillende waarborgen om wetsontwijking tegen te gaan. Tevens hebben betrokken ministeries en WNT-toezichthouders gevallen van wetsontwijking tegen kunnen gaan met communicatie, voorlichting, toezicht, en verduidelijking en aanscherping van uitvoeringsregelgeving. De regering wil met dit wetsvoorstel nieuwe waarborgen introduceren om wetsontwijking tegen te gaan.

Tegelijkertijd moet worden benadrukt dat constructies gericht op het ontwijken of ontduiken van de normering van de WNT per definitie onmogelijk vooraf uitputtend in kaart kunnen worden gebracht. Ook bij bekende constructies is ‘dichtregelen’ niet altijd evident de gewenste route. De regering stelt daarom vier gerichte maatregelen tegen bekende routes voor wetsontwijking voor en daarnaast een algemene antimisbruikbepaling, waarmee onvoorziene routes voor wetsontwijking de pas kan worden afgesneden. Hiermee wordt tevens uitvoering gegeven aan de door de Tweede Kamer aangenomen motie inzake het tegengaan van schijnconstructies.⁹

4.1 Aanstelling van topfunctionarissen bij andere rechtspersonen in een concern dan de WNT-instelling in een concern

De huidige WNT merkt rechtspersonen die zijn opgericht door een WNT-instelling die op bijlage 1, 2 of 3 van de wet staat of rechtspersonen op wiens beheer of beleid zo’n WNT-instelling invloed heeft, aan als gelieerde instelling. Deze gelieerde instellingen vallen zelf als zodanig niet onder de WNT, maar hebben wel een relatie met een WNT-instelling uit de semipublieke sector. Als een topfunctionaris zowel bij de WNT-instelling als bij de gelieerde rechtspersoon werkt, dan telt de bezoldiging die de topfunctionaris bij de gelieerde rechtspersoon ontvangt ook mee voor de normering. Zo wordt voorkomen dat de normering kan worden ontweken door de topfunctionaris gedeeltelijk aan te stellen bij bijvoorbeeld een dochteronderneming die niet onder de WNT valt. De bezoldiging ontvangen uit hoofde van die andere functie telt ook mee voor de normering. De uitvoeringspraktijk van de WNT laat echter zien dat het huidige begrip ‘gelieerde rechtspersoon’

⁹ Motie Kerstens, Kamerstukken II 2015/16, 30111, nr. 94.

onvoldoende is om ontwijking van de normering tegen te gaan, waarbij een topfunctionaris elders binnen een concern wordt aangesteld dan bij de betreffende WNT-instelling. Om dit tegen te gaan, is het noodzakelijk dat de wet beter aansluit bij de grote variëteit in organisatiestructuren die in de semipublieke sector voorkomt.

Voorgesteld wordt de definitie van het begrip gelieerde rechtspersoon zodanig te verruimen dat het gelieerde verband niet slechts naar ‘beneden’ werkt (de dochtermaatschappijen van een WNT-instelling), maar ook naar ‘boven’ (de moedermaatschappij waar de WNT-instelling onder valt). Zo wordt voorkomen dat door een topfunctionaris van een WNT-instelling aan te stellen bij de moedermaatschappij bovenmatig bezoldigd kan worden. De bezoldiging voor de werkzaamheden bij de moedermaatschappij telt dan immers ook mee voor de normering. Ook tussenliggende rechtspersonen via welke de moedermaatschappij de WNT-instelling middellijk heeft opgericht, worden als gevolg van de voorgestelde wijziging aangemerkt als gelieerde rechtspersoon. Verder is er in de huidige vormgeving alleen sprake van een gelieerde rechtspersoon in de zin van de WNT als deze is opgericht door een WNT-instelling, terwijl de inrichting van concerns ook kan veranderen door bijvoorbeeld fusie of splitsing. Daarom wordt geregeld dat voortaan ook rechtspersonen op wiens beheer of beleid een WNT-instelling invloed van betekenis heeft gelieerde rechtspersoon zijn in de zin van de WNT.

In het conceptwetsvoorstel voor consultatie werd voorgesteld de definitie van het begrip gelieerde rechtspersoon ook te verruimen naar alle overige groepsmaatschappijen die samen met een WNT-instelling onderdeel uitmaken van een concern (gelieerd verband naar ‘opzij’). In de consultatie tonen verschillende organisaties zich kritisch over de voorgestelde verruiming. Zij geven aan dat de werkingssfeer van de WNT in sommige situaties hiermee mogelijk wordt verruimd tot overwegend private ondernemingen. Ondanks dat gelieerde rechtspersonen als zodanig niet onder de reikwijdte van de WNT vallen, maken zij zich zorgen dat de verruiming onbedoeld gevolgen heeft voor de beloningen die bij de private ondernemingen kunnen en zullen worden betaald. De regering heeft de voorgenomen verruiming van het begrip gelieerde rechtspersoon naar aanleiding van deze consultatiereacties opnieuw bezien. Voor het tegengaan van wetsontwijking acht de regering het in dit stadium voldoende de verruiming te beperken tot moedermaatschappijen, omdat daar evident sprake is van een sterke bestuurlijke en financiële relatie met de – in dit geval – WNT-dochter. Omdat een WNT-instelling en overige groepsmaatschappijen verder van elkaar verwijderd zijn, is de kans op wetsontwijking langs die route kleiner. Van verruiming van het begrip gelieerde instelling naar overige groepsmaatschappen wordt dus afgezien (Artikel I, onderdeel A, zesde lid). Daarnaast worden naar aanleiding van enkele consultatiereacties maatregelen genomen om de controleerbaarheid door de accountant op dit punt te waarborgen en de verantwoording in het financieel verslaggevingsdocument te vereenvoudigen.

4.2 Anticumulatie bij vervulling van meerdere bestuursfuncties

Als een topfunctionaris in deeltijd bij een WNT-instelling en bij een aan die instelling gelieerde rechtspersoon werkt, dan moet de bezoldiging die hij of zij bij beide organisaties ontvangt worden opgeteld. De som van de bezoldigingen mag niet meer bedragen dan de toepasselijke norm. Deze verplichte anticumulatie geldt thans niet als een topfunctionaris bij twee of meer niet-gelieerde, onafhankelijke WNT-instellingen werkzaam is. De WNT normeert de bezoldiging die de topfunctionaris bij de afzonderlijke instellingen verdient. Iedere instelling moet de deeltijdfactor

vaststellen, waarmee de toepasselijke norm wordt gecorrigeerd. De WNT verhindert echter niet dat verschillende functies optellen tot meer dan 1,0 fte, zolang men aannemelijk kan maken dat er ook feitelijk meer dan een voltijd werkweek wordt gewerkt. Er zijn enkele voorbeelden bekend waarbij topfunctionarissen twee aparte dienstverbanden hadden, beide functies optelden tot meer dan 1,5 fte en betreffende topfunctionarissen met die functies meer dan het toepasselijke bezoldigingsmaximum verdienden.

Hoewel topfunctionarissen die in deeltijd bij meerdere WNT-instellingen werken dit in de meeste gevallen niet zullen doen om de normering te ontwijken, vindt de regering het onwenselijk dat topfunctionarissen langs deze weg meer dan het bezoldigingsmaximum verdienen. Daarom introduceert dit wetsvoorstel een anticumulatiebepaling die de totale bezoldiging uit functies als topfunctionaris bij WNT-instellingen maximeert tot het wettelijk bezoldigingsmaximum (in 2016: € 179.000), tenzij voor de betreffende topfunctionaris een hoger maximum geldt (Artikel I, onderdeel E). Dat kan het geval zijn indien op grond van artikel 2.4 of 2.5 WNT een uitzondering geldt of op grond van paragraaf 3 van de wet een (hoger) sectoraal bezoldigingsmaximum geldt. Dat is thans alleen het geval voor zorgverzekeraars en Wlz-uitvoerders. De regering benadrukt dat de bepaling de totale bezoldiging van de topfunctionaris maximeert, niet de deeltijdfactor als zodanig. Die mag hoger zijn dan 1,0 fte, zolang de totale bezoldiging het wettelijk bezoldigingsmaximum of toepasselijke hogere maximum niet overschrijdt.

De anticumulatiebepaling ziet alleen toe op functies als bestuurder (executieve topfunctionaris) met een dienstbetrekking, en niet op functies als voorzitter of lid van een toezichthoudend orgaan of topfunctionarissen zonder dienstbetrekking. De regering beperkt de anticumulatiebepaling tot bestuursfuncties om gericht en uitsluitend de hiervoor geschetste, niet vaak voorkomende situatie tegen te gaan. Het komt in de (semi)publieke sector wel veel voor dat topfunctionarissen een hoofdfunctie als bestuurder combineren met één of meer nevenfuncties als toezichthouder. Dat is in principe niet ongewenst: zo vergroten en delen topfunctionarissen hun kennis en expertise, wat de kwaliteit van bestuur in de (semi)publieke sector ten goede komt. Een anticumulatiebepaling die ook toezichthoudende functies omvat, zou een groot aantal topfunctionarissen raken en het (willen) vervullen van bezoldigde nevenfuncties in de (semi)publieke sector mogelijk kunnen ontmoedigen. De regering vindt dit ongewenst.

4.3 Aanscherping van de personele reikwijdte van de wet

Dit wetsvoorstel bevat niet de uitbreiding van de reikwijdte van de wet naar andere werknemers dan topfunctionarissen. Daartoe is het wetsvoorstel Wet uitbreiding personele reikwijdte WNT ('WNT-3') in voorbereiding genomen. Zolang die uitbreiding van de personele reikwijdte van de wet niet is gerealiseerd, is het wenselijk om te voorkomen dat topfunctionarissen aan de normering ontkomen door zich anders binnen de organisatie te positioneren. Het komt meer dan eens voor dat topfunctionarissen aftreden en dan nog enige tijd aanblijven als "adviseur" – in de veronderstelling dat de normering van de bezoldiging en ontslagvergoeding dan niet meer geldt.

Bij de totstandkoming van de WNT is reeds onderkend dat een topfunctionaris soms met behoud van bezoldiging in dienst wordt gehouden, enkel om uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband te vermijden. Om dit te kunnen monitoren is destijds het begrip gewezen topfunctionaris geïntroduceerd. Gewezen topfunctionarissen betreffen functionarissen die niet

langer als topfunctionaris werkzaam zijn, maar een andere functie zijn gaan bekleden bij dezelfde organisatie. De bezoldiging en ontslagvergoeding zijn niet genormeerd, maar moeten wel openbaar gemaakt worden. Ingevolge de WNT geldt overigens dat een topfunctionaris onder omstandigheden ook na zijn aftreden in het kader van de normering van de uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband als topfunctionaris aangemerkt blijft en niet als gewezen topfunctionaris. Dit geldt blijkens jurisprudentie in elk geval wanneer het dienstverband wordt voortgezet in een functie als niet-topfunctionaris en die voortzetting onderdeel uitmaakt van de afspraken die met het oog op de beëindiging van het dienstverband als topfunctionaris zijn gemaakt.¹⁰ Dit is in artikel 6 van de Beleidsregels WNT 2016 uitdrukkelijk vermeld.

Ondanks de beleidsregels blijkt in het concrete geval – bijvoorbeeld door de accountant of de WNT-toezichthouder – vaak lastig te kunnen worden vastgesteld of de functiewijziging verband houdt met het in de toekomst beëindigen van het dienstverband en/of met een poging om onder de inkomensnormering uit te komen. Het voorgaande illustreert de complexiteit van de toepassing van de huidige wet en de moeilijkheid om de juiste toepassing ervan in een concreet geval vast te kunnen stellen. Om die reden is een vereenvoudiging gewenst. Op basis van de hiervoor geschetste overwegingen is de regering van oordeel dat het onderscheid tussen topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen in dienstbetrekking van de desbetreffende instelling wat betreft de normering zoveel mogelijk dient te vervallen. Daarmee wordt de constructie zoals hiervoor geschetst onmogelijk gemaakt.

In onderhavig wetsvoorstel wordt daarom voorgesteld de definitie van topfunctionaris zodanig aan te scherpen, dat een functionaris die de functie van topfunctionaris voor een periode langer dan twaalf maanden heeft vervuld en na beëindiging van die functie vervulling in dienst blijft bij de desbetreffende rechtspersoon of instelling, voor een periode van vier jaar volledig genormeerd blijft. Er is gekozen voor een periode langer dan twaalf maanden om te voorkomen dat een functionaris die maar kort de functie van topfunctionaris heeft vervuld, bijvoorbeeld als waarnemer, gedurende langere periode genormeerd blijft (Artikel I, onderdeel A, tweede lid). Hiermee komt het begrip gewezen topfunctionaris te vervallen.

In de consultatie hebben enkele organisaties onderschreven dat deze wijziging inderdaad een gewenste vereenvoudiging is. Daarnaast hebben het voorzittersoverleg Raden van Toezicht Nederlandse Universiteiten, de Stichting Katholieke Universiteit en Van Doorne Advocaten aangegeven dat de bepaling het onmogelijk maakt dat medisch specialisten toetreden tot de Raad van Bestuur van een ziekenhuis of rector magnificus worden binnen het College van Bestuur van een universiteit en na hun aftreden weer medisch specialist worden tegen hun oorspronkelijke bezoldiging. Zij wijzen daarbij op de samenloop met het wetsvoorstel WNT-3 en het feit dat dat wetsvoorstel nadrukkelijk geen betrekking zal hebben op medisch specialisten. Naar aanleiding van deze reacties is in het onderhavige wetsvoorstel voorzien in een mogelijkheid om bij ministeriële regeling van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) functies aan te wijzen waarvoor de voorgestelde normering na hun aftreden als topfunctionaris niet geldt. Zij die na beëindiging van hun functie vervulling als topfunctionaris één van die functies vervullen, worden dan niet langer aangemerkt als topfunctionaris. De regering vindt het wenselijk dat dit mogelijk is als de arbeidsmarktsituatie voor de specifieke functiegroep dat vereist.

¹⁰ ECLI:NL:RBMNE:2015:2432

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat met het vervallen van het begrip gewezen topfunctionaris niet de verplichting tot openbaarmaking van ontslagvergoedingen of de mogelijkheid tot het terugvorderen van onverschuldigde betalingen komt te vervallen indien de topfunctionaris uit dienst treedt. Deze componenten hielden reeds verband met het topfunctionarisschap. Dit blijft ongewijzigd.

De gevolgen die deze bepaling heeft voor de administratieve lasten zullen worden toegelicht in de ministeriële regeling waarin de functies worden aangewezen waarvoor deze vorm van normering niet zal gelden.

4.4 Algemene antimisbruikbepaling

De regering stelt voor als sluitstuk van bestaande en met dit wetsvoorstel voorgestelde nieuwe waarborgen tegen wetsontwijking een algemene antimisbruikbepaling in de WNT op te nemen in een nieuw artikel 1.6b (Artikel I, onderdeel F). Zoals hiervoor toegelicht, is het voor de wetgever niet mogelijk om alle constructies vooraf uitputtend in kaart te brengen en in wet- en regelgeving onmogelijk te maken. Met de voorgestelde antimisbruikbepaling van het nieuwe artikel 1.6b wordt bepaald dat, indien er sprake is van een constructie of reeks van constructies die is opgezet teneinde de normering van WNT te ontwijken en die in strijd is met het doel en de strekking van de WNT, de vakminister de WNT zal toepassen conform het doel en de strekking van de WNT. Deze bepaling maakt het de met toezicht op naleving en handhaving belaste minister mogelijk niet van tevoren voorziene constructies te onderzoeken en handhavend op te treden indien partijen niet aannemelijk kunnen maken dat een constructie een ander doel had dan het ondermijnen van het doel en de strekking van de WNT. Met het introduceren van deze bepaling wordt het toezicht- en handhavingsinstrumentarium versterkt en beoogt de regering tevens organisaties en functionarissen die onder de reikwijdte van de WNT vallen te ontmoedigen om met bepaalde constructies de grenzen van de wet op te zoeken.

In de consultatie zijn twee kanttekeningen geplaatst bij de voorgestelde antimisbruikbepaling. Ten eerste is aangegeven dat controle door de accountant op naleving van de bepaling als zodanig lastig is. Naar zijn aard zijn aan de algemene antimisbruikbepaling zelf geen objectieve en verifieerbare criteria te ontlelen die de accountant kan toetsen. De rol van de accountant verandert door de antimisbruikbepaling niet: deze dient aan de hand van de WNT en onderliggende uitvoeringsregelgeving te controleren of de WNT-instelling de wet naleeft, hier in het financieel verslaggevingsdocument verslag van te doen en onverschuldigde betalingen aan de verantwoordelijk minister te melden. In het Controleprotocol WNT zal aan dit vraagstuk aandacht worden besteed. Ten tweede geven enkele organisaties aan dat van de bepaling een grote rechtsonzekerheid uitgaat doordat WNT-instellingen niet van tevoren weten of de constructies die zij inrichten zijn toegestaan en doordat de WNT-toezichthouder en de verantwoordelijk minister een ruime discretionaire bevoegdheid hebben om constructies aan te merken als zijnde in strijd met het doel en de strekking van de wet. Zij waarschuwen voor willekeur. Deze zorgen zijn echter ongegrond. Op het gehele toezichts- en handhavingsinstrumentarium is de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing. Deze biedt ruim voldoende waarborgen voor rechtsonzekerheid en tegen willekeur.

5. Vermindering van administratieve lasten voor WNT-instellingen

Voor instellingen waarop de WNT van toepassing is, geldt op grond van artikelen 4.1 en 4.2 WNT een publicatie- en meldplicht. Zij dienen de bezoldigingsgegevens van alle topfunctionarissen en van niet-topfunctionarissen met een bezoldiging of ontslagvergoeding boven de toepasselijke norm te vermelden in het financieel verslaggevingsdocument en daarbij overschrijdingen te motiveren. Daarnaast moeten zij jaarlijks de gegevens langs elektronische weg melden bij de minister van BZK of de verantwoordelijke vakminister indien deze daartoe de mogelijkheid biedt. De accountant controleert of de WNT daadwerkelijk op de instelling van toepassing is, of de verplichte bezoldigingsgegevens getrouw zijn verantwoord en of de overige bepalingen van de WNT zijn nageleefd.

Uit de wetsevaluatie blijkt dat de administratieve lasten die voortvloeien uit de publicatie- en meldplicht gemiddeld € 1.900 per instelling bedragen. Dat zijn forse lasten. Voor een deel van de instellingen waarop de WNT van toepassing is, moeten deze als disproportioneel worden gekwalificeerd. Het gaat dan in het bijzonder om (zeer) kleine semipublieke instellingen waar de bezoldigingen van topfunctionarissen ver onder het toepasselijke bezoldigingsmaximum liggen of topfunctionarissen zelfs onbezoldigd, als vrijwilliger, werkzaam zijn. Deze instellingen zijn buiten de voorschriften van de WNT vaak niet controleplichtig. Voor hen is de op grond van de WNT verplichte accountantscontrole van het financieel verslaggevingsdocument een zware en kostbare verplichting.

De regering wil de administratieve lasten voor deze instellingen waarop de WNT van toepassing is waar mogelijk verminderen. De normering van de WNT blijft onverminderd op alle instellingen van toepassing. Met dit wetsvoorstel doet de regering voorstellen voor een aantal algemene vereenvoudigingen en vrijstellingen in de publicatie- en meldplicht. Deze voorstellen passen binnen de kabinetsaanpak om de regeldruk voor bedrijven, burgers en professionals met € 2,5 miljard te verlagen.¹¹

5.1 Uitwerking van de publicatie- en meldplicht bij ministeriële regeling

De regering stelt voor de gegevens die WNT-instellingen in het financiële verslaggevingsdocument moeten opnemen niet langer uitputtend in de wet te benoemen, maar de wijze waarop instellingen zich moeten verantwoorden uit te werken in een ministeriële regeling. Met dit wetsvoorstel wordt hiervoor een grondslag gecreëerd in een nieuw vast te stellen paragraaf 4 (Artikel I, onderdeel W). Uit de wetsevaluatie blijkt dat er in de eerste twee uitvoeringsjaren regelmatig vragen waren over de wijze waarop WNT-instellingen hun WNT-verantwoording moesten opstellen en dat er behoefte bestaat aan nadere regels over de WNT-verantwoording in een aantal specifieke situaties. De regering vindt het wenselijk zowel de te vermelden gegevens als de wijze waarop deze moeten worden verantwoord periodiek te kunnen evalueren en knelpunten en onduidelijkheden te kunnen oplossen. Door één en ander bij ministeriële regeling te regelen, wordt dit mogelijk. Een aantal organisaties heeft er in de consultatie op gewezen dat het onwenselijk is dat een ministeriële regeling het mogelijk maakt om de verantwoordingsregels frequent te wijzigen of deze via een eenvoudige procedure te verzwaren. Zij vinden dat onwenselijk en geven in overweging de verantwoordingsregels toch grotendeels in de wet vast te leggen. De regering benadrukt dat de

¹¹ Kamerstukken II 2014/15, 29515, nr. 361.

stabiliteit van de verantwoordingsregels het uitgangspunt is en dat de minister van BZK terughoudend zal zijn met het wijzigen van de verantwoordingsregels.

5.2 Verantwoordingsvrijstelling voor kleine semipublieke instellingen

In het wetsvoorstel is in het nieuwe artikel 4.1, derde lid, (Artikel I, onderdeel W) een grondslag opgenomen om bij ministeriële regeling voor bepaalde categorieën rechtspersonen en instellingen afwijkende verantwoordingsverplichtingen vast te stellen, met het oog op vermindering van administratieve lasten. Het uitgangspunt daarbij is dat de informatieverplichtingen zoveel mogelijk in verhouding moeten staan tot het bezoldigingsniveau binnen een instelling: informatieverplichtingen kunnen lichter en eenvoudiger zijn naarmate de kans op naleving van de normering van de WNT groter is en het risico op overtredingen kleiner. Bij ministeriële regeling kunnen daartoe lichtere verantwoordingscategorieën worden geïntroduceerd, naast de reguliere WNT-verantwoording. Aanvankelijk dacht de regering aan een volledige verantwoordingsvrijstelling voor kleine instellingen en een lichte WNT-verantwoording voor middelgrote instellingen in de vorm van een conformiteitsverklaring. In dat laatste geval verklaart de instelling dan dat de bezoldigingen en ontslagvergoedingen onder de toepasselijke WNT-normen zijn gebleven, zonder dat de gegevens over de topfunctionarissen, de precieze duur en omvang van hun dienstverbanden, hun bezoldiging en hun eventuele ontslagvergoedingen in de jaarstukken moeten zijn vermeld. De regering heeft besloten van deze laatste categorie af te zien, omdat uit de consultatie blijkt dat deze naar verwachting geen substantiële lastenverlichting oplevert.

De regering vindt het wenselijk dat (zeer) kleine semipublieke instellingen waar de bezoldigingen van topfunctionarissen ver onder het toepasselijke bezoldigingsmaximum liggen of waar topfunctionarissen zelfs onbezoldigd werkzaam zijn, zich niet langer hoeven te verantwoorden. Voor deze instellingen vervalt de verplichting om bezoldigingsgegevens in het financieel verslaggevingsdocument op te nemen en deze door de accountant te laten controleren volledig. Aanvankelijk was de gedachte om de verantwoordingsvrijstelling mogelijk te maken voor instellingen met een zodanig kleine loonsom dat de kans op bovenmatige topinkomens verwaarloosbaar is. Naar aanleiding van de consultatie onderzoekt de regering of tot een bredere set criteria kan worden gekomen, op basis waarvan een groter aantal (zeer) kleine semipublieke instellingen van de verantwoordingsvrijstelling gebruik kan maken. Daarbij is een beperkt, acceptabel risico op overtredingen van de WNT leidend. De uiteindelijke criteria worden vastgelegd in de in paragraaf 5.1 genoemde ministeriële regeling. De verantwoordingsvrijstelling wordt alleen mogelijk gemaakt voor semipublieke instellingen. Publieke instellingen dienen zich – ongeacht hun omvang of de hoogte van bezoldigingen – jaarlijks te verantwoorden. Een vrijstelling is voor publieke instellingen wat betreft de regering dan ook niet aan de orde.

In het kabinetsstandpunt bij de wetsevaluatie was al aangegeven dat er door het aflopen van het overgangsrecht de komende jaren een groter accent zal komen te liggen op toezicht en handhaving. De inzet van risicogebaseerde toezichtstrategieën is daarbij noodzakelijk en moet als complementair worden gezien aan de voorgestelde introductie van een verantwoordingsvrijstelling en het voorstel om af te zien van een algemene digitale meldplicht (zie paragraaf 6.1). Om de mogelijkheden voor proactief, risicogebaseerd toezicht te vergroten, wordt voorgesteld WNT-toezichthouders meer mogelijkheden te geven om gegevens op te vragen. In artikel 5.3 is nu reeds vastgelegd dat de Belastingdienst, pensioenfondsen en verzekeraars inlichtingen moeten verstrekken. Hieraan worden

twee organisaties toegevoegd: ten eerste het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), omdat het UWV vanuit de Polisadministratie loongerelateerde gegevens van werknemers kan leveren en ten tweede de Kamer van Koophandel (KvK) om basisgegevens van WNT-instellingen op te kunnen vragen (waaronder de zeer kleine semipublieke instellingen die van een verantwoordingsvrijstelling gebruik kunnen gaan maken). Tevens wordt de beperking geschrapt dat de uitvraag slechts gegevens over een topfunctionaris mag betreffen (Artikel I, onderdeel Y). Het UWV heeft er in een consultatiereactie op gewezen dat het UWV alleen beschikt over nominatieve c.q. persoonsgerichte loongerelateerde gegevens en dat er voorwaarden voor c.q. beperkingen zijn in de gegevenslevering. Toekomstige verzoeken om gegevenslevering op grond van een nieuw artikel 5.3 zullen niet worden gedaan zonder dat met het UWV overeenstemming is bereikt over de inhoud, de regelmaat waarmee en de wijze waarop de gegevenslevering plaatsvindt¹², na toetsing van de uitvoerbaarheid van de gegevenslevering en rekening houdend met de betreffende voorwaarden en beperkingen.

5.3 Variabele beloningen

In artikel 2.11 van de WNT is vastgelegd dat WNT-instellingen en hun topfunctionarissen geen winstdelingen, bonusbetalingen of andere vormen van variabele beloning overeenkomen. Bij de totstandkoming van deze bepaling in de WNT is overwogen dat bestuurders die werken voor de publieke zaak niet financieel geprikkeld behoeven te worden en dat prestatiebeloningen geen onderdeel mogen uitmaken van de bezoldiging.¹³ Met name voor bestuurders met een topsalaris werd overwogen dat het niet nodig of gewenst was naast dit topsalaris prestatieafspraken en bonussen toe te passen.

Uit de wetsevaluatie blijkt dat deze bepaling in zijn uitwerking met name ongewenste en onbedoelde effecten heeft voor topfunctionarissen van wie de bezoldiging niet als topsalaris kan worden aangemerkt. Daarbij moet niet alleen worden gedacht aan bestuurders of directeurs van kleinere of middelgrote onderwijs- of zorginstellingen, maar ook aan door gemeenten gesubsidieerde lokale organisaties of aan gemeentesecretarissen of gemeenteraadsgriffiers. Buiten het feit dat de regering het niet onredelijk vindt dat topfunctionarissen met bijvoorbeeld een modaal salaris in aanmerking kunnen komen voor een incidentele bonus, is ook gebleken dat het in de uitvoering van de WNT veel inspanningen kost om bij incidentele bezoldigingscomponenten vast te stellen dat deze componenten geen bonussen of variabele beloningen betreffen die door de betreffende bepaling in de WNT verboden zijn. Deze inspanningen wegen niet op tegen het doel om te voorkomen dat topfunctionarissen met een topsalaris hier bovenop nog een variabele beloning krijgen. Het algeheel verbod op variabele beloningen zal daarom vervallen (Artikel I, onderdelen P en V). De regering onderstreept dat variabele beloningen die het wettelijk bezoldigingsmaximum of de (lagere) sectorale bezoldigingsnorm te boven gaan onverminderd moeten worden tegengegaan. Variabele beloningen zullen derhalve tot de bezoldiging in de zin van WNT worden blijven gerekend. Alleen voor zover door een variabele beloning de wettelijke of sectorale norm wordt overschreden, zal deze variabele beloning voor de omvang van de overschrijding als onverschuldigd betaald worden aangemerkt en dienen te worden terugbetaald. Genoemd voorstel is in de consultatie breed ondersteund door organisaties.

¹² Conform artikel 5.11 van het Besluit SUWI.

¹³ Kamerstukken II 2011/12, 32600, nr. 40.

5.4 Dubbele verantwoording op grond van de WNT en artikel 2:383, eerste lid BW

De Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) heeft in het kader van de wetsevaluatie aandacht gevraagd voor de huidige praktijk waarin sommige WNT-instellingen geconfronteerd worden met de wettelijke eis om twee van elkaar afwijkende toelichtingen over bezoldiging op te nemen in de jaarrekening. De twee vereiste toelichtingen vinden hun grond in artikelen 4.1 en 4.2 WNT en in artikel 383, eerste lid, en artikel 383c van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW). Artikel 383, eerste lid, verplicht coöperaties, onderlinge waarborgmaatschappijen en vennootschappen, en ook stichtingen en verenigingen van een bepaalde omvang die een op winst gerichte onderneming in stand houden, het financieel verslaggevingsdocument opgave te doen van de bezoldiging van hun bestuurders en toezichthouders. Deze verplichting wordt voor vennootschappen nader uitgewerkt in artikel 383c. Daarnaast wordt een groot aantal WNT-instellingen door sectorale regelgeving verplicht tot het opstellen van een jaarrekening en bestuursverslag overeenkomstig Titel 9 van Boek 2 BW, waarin regels rond jaarverslaggeving zijn neergelegd. Dit is ondermeer het geval voor zorginstellingen, onderwijsinstellingen, woningcorporaties en publieke omroepen. In totaal geldt voor circa 4.000 WNT-instellingen op dit moment deze dubbele verantwoordingsplicht.

De regering beoogt de dubbele verantwoordingsplicht op grond van de WNT en artikel 2:383, eerste lid, BW en artikel 2:383c weg te nemen en ervoor te zorgen dat WNT-instellingen die tevens onder de toepassing van Titel 9 van Boek 2 BW vallen, ervoor kunnen kiezen te volstaan met de WNT-verantwoording (Artikel I, onderdeel W; het nieuwe artikel 4.2). In de consultatie is aan de Raad voor de Jaarverslaggeving voorgelegd of dit voorstel zich verhoudt met algemene verslaggevingsprincipes. De Raad heeft aangegeven te kunnen instemmen met het voorstel, maar heeft daar wel een aantal voorwaarden aan verbonden. In het wetsvoorstel is daarom bepaald dat artikel 2:383, eerste lid, BW voor WNT-instellingen buiten toepassing kan blijven. De wijze waarop daarbij rekening gehouden is met die voorwaarden komt in de artikelsgewijze toelichting aan de orde.

6. Monitoring en evaluatie

In de WNT is voorzien in drie instrumenten voor monitoring en evaluatie: (1) een jaarlijks overzicht van topfunctionarissen en niet-topfunctionarissen met bezoldigingen en ontslagvergoedingen boven de toepasselijke WNT-norm, dat vorm heeft gekregen als de WNT-jaarrapportage, (2) een driejaarlijkse integrale wetsevaluatie en (3) het adviescollege normeringbeleid bezoldigingen topfunctionarissen. De regering is van mening dat de doeltreffendheid en uitvoering van de wet met minder inspanningen adequaat kunnen worden gevolgd en stelt voor hierin meer focus aan te brengen.

6.1 WNT-jaarrapportage en de digitale melding van bezoldigingsgegevens

WNT-instellingen melden de bezoldigingsgegevens uit het financieel verslaggevingsdocument thans jaarlijks digitaal bij de minister van BZK of bij de verantwoordelijke vakminister indien deze daartoe de mogelijkheid biedt. Zorginstellingen melden hun gegevens aan het CIBG, onderwijs- en emancipatie-instellingen aan de Dienst Uitvoering Onderwijs en woningcorporaties bij de Autoriteit Woningcorporaties van de Inspectie Leefomgeving en Transport. De overige instellingen melden hun gegevens via de online meldtool van het ministerie van BZK. Deze digitale meldingen vormen onder

meer de basis voor de WNT-jaarrapportage zoals die over de uitvoeringsjaren 2013 en 2014 is opgesteld.

Uit het huidige artikel 7.1, onderdelen a en b, volgt dat de minister van BZK jaarlijks een overzicht van topfunctionarissen en niet-topfunctionarissen met bezoldigingen en ontslagvergoedingen boven de toepasselijke norm aan de Staten-Generaal stuurt. De WNT-jaarrapportages 2013 en 2014 bestonden als gevolg hiervan uit omvangrijke overzichten van dergelijke overschrijdingen, zonder dat daarbij sprake is van overtredingen van de wet. De regering stelt voor de jaarlijkse verantwoording aan de beide Kamers vanaf 2017 te richten op daadwerkelijke overtredingen en getroffen handhavingsmaatregelen. Overschrijdingen die – als gevolg van overgangsrecht – geen overtredingen zijn, zullen niet meer in de WNT-jaarrapportage worden opgenomen. De informatiewaarde van de WNT-jaarrapportage neemt hierdoor toe en bovendien wordt de doelmatigheid van de wet verbeterd doordat de uitvoeringskosten die gemoeid zijn met de WNT-jaarrapportage verminderen.

Voor het opstellen van een WNT-jaarrapportage die zich richt op overtredingen en handhavingsmaatregelen is het niet noodzakelijk een algemene digitale meldplicht in stand te houden. De regering vindt het echter wenselijk dat het digitaal opvragen van bezoldigingsgegevens mogelijk blijft. Voor vakdepartementen in wier domein veel WNT-instellingen vallen, zijn bezoldigingsgegevens van (top)functionarissen essentiële beleidsinformatie. Inzicht in bezoldigingsgegevens is bijvoorbeeld noodzakelijk om een regeling met sectorale bezoldigingsklassen te kunnen opstellen. Voor WNT-toezichthouders vormen de gegevens bovendien een basis voor risicoanalyses en risicogericht toezicht.¹⁴

De regering stelt voor de algemene digitale meldplicht te vervangen door een bevoegdheid voor de bij de WNT betrokken vakministers om de digitale meldplicht voor de eigen sector bij ministeriële regeling vast te leggen (Artikel I, onderdeel X). Dit is allereerst passend, omdat het aansluit bij het voorstel om de wijze waarop instellingen zich moeten verantwoorden in een ministeriële regeling uit te werken (zie paragraaf 5.1). Daarnaast geeft dit de mogelijkheid af te zien van verplichte digitale melding in WNT-sectoren waar deze verplichting zijn doel voorbij schiet. Dat is bijvoorbeeld het geval als in het domein van een vakminister c.q. WNT-toezichthouder slechts sprake is van enkele WNT-instellingen waarbij het ministerie reeds uit andere hoofde over het financieel verslaggevingsdocument beschikt. Dan kunnen de bezoldigingsgegevens – indien nodig – eenvoudig uit het financieel verslaggevingsdocument van de instelling worden gehaald. Er is dan geen noodzaak om te beschikken over digitaal verstrekte bezoldigingsgegevens van individuele topfunctionarissen of geaggregeerde gegevens over grote groepen instellingen. Het betreft bijvoorbeeld de domeinen van de ministers van Defensie, Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Tevens wordt de transparantie over topinkomens geborgd door instellingen te verplichten hun financieel verslaggevingsdocument, inclusief de WNT-verantwoording, te publiceren op de eigen website. Die openbaarmaking draagt ook bij aan de naleving van de wet. De meldplicht voor accountants om overtredingen aan de minister van BZK of de vakminister te melden blijft onverminderd van kracht. Ook blijft de WNT-toezichthouder bevoegd om instellingen steekproefsgewijs te verzoeken om hun bezoldigingsgegevens alsnog digitaal te melden voor toezichtsdoeleinden.

¹⁴ De ontwikkeling van risicogebaseerde toezichtstrategieën maakt tevens onderdeel uit van de verbeteragenda naar aanleiding van de wetsevaluatie, zie Kamerstukken II 2015/16, 34366, nr. 1, p. 6.

De ministers van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen, Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Wonen en Rijksdienst zijn voornemens de digitale meldplicht in stand te houden voor respectievelijk onderwijs-, cultuur- en media-instellingen, zorginstellingen en woningcorporaties door deze digitale meldplicht op te nemen in de sectorale WNT-regeling. Voor deze WNT-sectoren maakt de digitale melding van bezoldigingsgegevens in het kader van de WNT reeds onderdeel uit van de algehele verantwoording van instellingen aan de vakminister en de sectorale online meldtools die hiervoor zijn ingericht.

6.2 Frequentie integrale wetsevaluatie

De regering hecht, zoals ook bij eerdere wetswijzigingen is benadrukt, aan een periodieke evaluatie van de wet. De eerste integrale wetsevaluatie van de WNT laat evenwel zien dat een (volgende) evaluatie pas van toegevoegde waarde is als de wetgeving enige jaren is toegepast. Het overgangsrecht zorgt voorts nog voor onvoldoende zicht op neveneffecten van de wet. Bovendien wordt met voorliggend wetsvoorstel gepoogd de evident ongewenste effecten van de wet voortvarend te verhelpen. In een volgende evaluatie is het van belang te kunnen meten in hoeverre deze maatregelen tot het gewenste resultaat hebben geleid. Om die reden stelt de regering voor de frequentie van de wetsevaluatie te verlagen tot eens in de vijf jaar (Artikel I, onderdeel AE).

6.3 Adviescollege

De gedachte achter paragraaf 6 van de WNT was om een orgaan in te stellen dat zou kunnen adviseren over de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. Dit orgaan zou hierbij moeten waken over de eenheid in beleid over de gehele reikwijdte van de wet. Ook zou het adviescollege de niet-beoogde effecten van de wet, het bonusverbod en mogelijke ontwijkingsconstructies evalueren.¹⁵ De afgelopen jaren heeft het kabinet dit zelf gedaan en zorgde de minister van BZK als systeemverantwoordelijk minister voor coördinatie en afstemming van de uitvoering, toezicht op naleving en handhaving. Er bestaan zowel formele als informele mechanismen om de coherentie te garanderen. Dit betreft bijvoorbeeld de rol van de minister van BZK bij het honoreren van uitzonderingsverzoeken¹⁶ en – sinds de inwerkingtreding van de Reparatiewet WNT – bij het vaststellen van uniforme beleidsregels. Hiernaast heeft de minister van BZK de evaluatie van genoemde bepalingen ter hand genomen.¹⁷ Omdat de afgelopen jaren geen behoefte bleek te bestaan aan externe advisering en het kabinetsbeleid er bovendien op gericht is het adviesstelsel te versoberen en minder colleges in te richten, wordt voorgesteld paragraaf 6 te laten vervallen (Artikel I, onderdeel AC).¹⁸ Het voorzittersoverleg Raden van Toezicht van umc's heeft er in de consultatie op aangedrongen niet af te zien van een wettelijk ingesteld adviescollege. De regering ziet de nut en noodzaak hiervoor echter niet. Indien op een later moment externe advisering noodzakelijk wordt geacht, kan altijd nog een gerichte opdracht gegeven worden aan een bestaand of een ad hoc ingesteld adviescollege.

¹⁵ Kamerstukken II 2010/11, 32600, nr. 3.

¹⁶ Artikel 2.4 en 2.5 WNT.

¹⁷ Zie Kamerstukken II 2015/16, 34 366, nr. 1.

¹⁸ Zie Kamerstukken II 2014/15, 33817, nr. 10.

7. Overige onderwerpen

7.1 Indexering

Op grond van het tweede lid van artikel 2.3 wordt het wettelijk bezoldigingsmaximum jaarlijks geïndexeerd middels de contractuele loonstijging bij de overheid in het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de norm wordt vastgesteld. De norm wordt vastgesteld aan het eind van het jaar voorafgaande aan het kalenderjaar waarvoor deze moet gaan gelden. Deze indexering loopt hiermee twee jaar achter op de daadwerkelijke, structurele loonstijgingen in de publieke sector. Hierdoor kan de norm afwijken van de bezoldiging van een minister. Met de introductie van een nieuw artikel 7.4 krijgt de minister van BZK de bevoegdheid het bezoldigingsmaximum bij ministeriële regeling te verhogen tot maximaal de bezoldiging van een minister, als deze meer dan € 500 verschilt met de WNT-norm (Artikel I, onderdeel AI). Voor de toepassing van dit artikel wordt de bezoldiging van een minister bepaald zoals beschreven in de memorie van toelichting bij de Wet verlaging bezoldigingsmaximum WNT.

7.2 Wettelijke rente

Zoals in de memorie van toelichting bij de WNT al was aangegeven, worden voordelen uit laagrentende leningen (als onderdeel van vergoeding in natura) aangemerkt als onderdeel van de bezoldiging.¹⁹ Een vergelijkbaar voordeel treedt op als de topfunctionaris een onverschuldigde betaling niet terstond terugbetaalt. Tegenover dit voordeel voor de topfunctionaris staat een nadeel voor de verantwoordelijke die door het uitblijven van de terugbetaling renteschade leidt. Om te voorkomen dat de topfunctionaris een oneigenlijk voordeel ontvangt en de verantwoordelijke hierdoor schade leidt, wordt voorgesteld te bepalen dat de topfunctionaris vanaf een zeker moment van rechtswege wettelijke rente is verschuldigd over de niet terugbetaalde onverschuldigde betaling, met een minimum van 4% (parallel aan de ondergrens voor de invorderingsrente die ingevolge het regeerakkoord is vastgesteld op 4%) (Artikel I, onderdeel D). De wettelijke rente is verschuldigd vanaf 1 januari volgend op het tijdstip van de onverschuldigde betaling, indien deze niet vóór 1 juli van het volgende jaar is terugbetaald.

Advocatenkantoor Rutgers & Posch wijst er in de consultatie op dat in de praktijk niet altijd met zekerheid kan worden vastgesteld of er sprake is van een onverschuldigde betaling en dat het in het geval van een handhavingszaak langer dan zes maanden kan duren voordat in hoogste instantie duidelijk wordt of en zo ja hoe hoog de onverschuldigde betaling is. De regering meent echter dat een periode van zes maanden – vanaf 1 januari tot 1 juli van het jaar volgend op het tijdstip van de onverschuldigde betaling – in het gros van de gevallen een voldoende en redelijke termijn is om een onverschuldigde betaling terug te betalen. In die periode maken WNT-instellingen het jaarverslag op en controleert de accountant de WNT-verantwoording in het jaarverslag. De meeste overtredingen komen dan aan het licht. In die gevallen dat een onverschuldigde betaling later wordt geconstateerd en ongedaan gemaakt dan vóór 1 juli vindt de regering het terecht dat wettelijke rente verschuldigd is.

¹⁹ Kamerstukken II 2010/11, 32600, nr. 3, p. 24.

7.3 Wijzigingen in relatie tot de stelselverantwoordelijkheid van de minister van BZK

In de WNT is op verschillende onderdelen van de wet voorzien in de mogelijkheid nadere regels te stellen bij algemene maatregel van bestuur, ministeriële regeling of in beleidsregels. Dit heeft ondermeer tot doel vakministers de mogelijkheid te geven voor de sectoren onder hun verantwoordelijkheid (verlaagde) sectorale bezoldigingsmaxima en klassenindelingen vast te stellen. Daarnaast werd beoogd uitvoeringsregelgeving te kunnen vaststellen, met het oog op verduidelijking en uitvoerbaarheid van de wet in de praktijk. Deze uitvoeringsregelgeving omvat thans het Uitvoeringsbesluit WNT, de Uitvoeringsregeling WNT, het Controleprotocol WNT en de Beleidsregels WNT. De minister van BZK is verantwoordelijk voor de inrichting en het functioneren van het algehele systeem van de WNT. In relatie tot die verantwoordelijkheid is het wenselijk de wijze van vaststelling en ondertekening van lagere regelgeving op één onderdeel te wijzigen. Voorgesteld wordt dat de vakminister (verlaagde) sectorale bezoldigingsmaxima en klassenindelingen voortaan dient vast te stellen in overeenstemming met de minister van BZK (Artikel I, onderdelen M, N, S en T). Hierdoor is de minister van BZK beter in staat toe te zien op uitvoerbaarheid en voldoende samenhang tussen sectorale klassenindelingen en bijbehorende maxima alsmede het algehele systeem van de WNT.

7.4 Technische wijzigingen in de institutionele reikwijdte van de WNT

Aanpassing van de systematiek voor toepasselijkheid van de WNT op zorginstellingen

Een groot aantal zorginstellingen valt ingevolge het in bijlage 1 genoemde criterium “op grond van artikel 5 van de Wet toelating zorginstellingen toegelaten instellingen” (WTZi-toelating) onder de reikwijdte van de WNT. In de uitvoeringspraktijk van de WNT is echter gebleken dat dit criterium op verschillende punten tot een onvolledige dekking van de WNT in het zorgdomein leidt. Zo is het in de zorgsector bijvoorbeeld gebruikelijk dat een instelling met WTZi-toelating de daadwerkelijke zorgverlening uitbesteedt aan een andere zorgorganisatie zonder WTZi-toelating. Die uitvoerende zorgorganisatie valt nu niet onder de reikwijdte van de WNT en dat is onwenselijk. Gelet op het bovenstaande introduceert dit wetvoorstel een nieuwe systematiek waarbij toepasselijkheid van de WNT wordt gekoppeld aan het (laten) verlenen van zorg op grond van de Zorgverzekeringswet (Zvw) of de Wet langdurige zorg (Wlz). De betreffende lacunes in de dekking van de reikwijdte van de WNT en de wijze waarop de nieuwe systematiek deze wegneemt, worden toegelicht in de artikelsgewijze toelichting (Artikel I, onderdeel AN, tweede lid, onder a).

Medisch specialistische bedrijven (msb's) verlenen zorg als bedoeld bij of krachtens de Zvw maar worden buiten de reikwijdte van het wetsvoorstel gehouden. Msb's zijn samenwerkingverbanden van medisch specialisten die binnen een bepaald ziekenhuis werken. Een msb sluit een samenwerkingsovereenkomst met de rechtspersoon (meestal een stichting) die het ziekenhuis exploiteert. Krachtens die samenwerkingsovereenkomst verlenen de tot het msb behorende medisch specialisten zorg in het ziekenhuis. Conform advies van de commissie Meurs²⁰ is normering geen effectief instrument om de beloningen van medisch specialisten matigen. Daarbij hebben veldpartijen met de minister van VWS in het zogenoemde Zorgakkoord²¹ vastgelegd dat medisch

²⁰ Bijlage bij Kamerstukken II 2012/13, 29248, nr. 240.

²¹ Kamerstukken II 2012/13, 29248, 257. Brief van de minister van VWS van 16 september 2013, Onderhandelaarsresultaten beperking uitgavengroei curatieve zorg (107307-CZ).

specialisten buiten bereik van normering van de WNT blijven. Aangezien zeer weinig msb's op dit moment een Wtzi-toelating hebben en dus op grond daarvan thans onder de WNT vallen, zal het expliciet buiten de reikwijdte van de WNT houden van deze samenwerkingsverbanden nauwelijks invloed hebben op de reikwijdte van de WNT.

Ten aanzien van deze nieuwe systematiek moet ook in ogenschouw worden genomen dat door de inwerkingtreding van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) op 1 januari 2015 de financiering van een deel van die zorginstellingen is gewijzigd. Een aantal aanbieders van Wmo-diensten die eerder zorg als bedoeld in de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) verleenden en derhalve onder de WNT vielen, wordt sinds 2015 uitsluitend door gemeenten gefinancierd en verleent geen zorg op grond van de Zvw of de Wlz. Voorkomen moet worden dat deze instellingen door de nieuwe systematiek buiten de reikwijdte van de WNT komen te vallen. Daarom wordt thans onderzocht op welke wijze de reikwijdte van de WNT ten aanzien van Wmo-aanbieders zou moeten worden geregeld. Om te voorkomen dat Wmo-aanbieders met een WTZi-toelating buiten de reikwijdte van de WNT komen te vallen, wordt voorgesteld om de WTZi-toelating als criterium voor toepasselijkheid van de WNT naast het nieuwe criterium te handhaven en pas uit bijlage 1 te verwijderen als het genoemde onderzoek is afgerond. Op hetzelfde moment zullen de bepalingen die de reikwijdte van de WNT ten aanzien van Wmo-aanbieders regelen, worden ingevoerd.

Aanpassing van de criteria voor toepasselijkheid van de WNT op door het ministerie van Buitenlandse Zaken gesubsidieerde instellingen

Voor instellingen die worden gesubsidieerd door het ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) geldt thans dat zij onder de WNT vallen als zij een subsidie ontvangen ten behoeve van de integrale kosten van de instelling of als de subsidie tezamen met andere subsidies van de rijksoverheid meer dan 50% van de jaarlijkse inkomsten bedragen. In de uitvoeringspraktijk van de WNT is gebleken dat ingevolge deze criteria een groot aantal door BZ gesubsidieerde instellingen met een klein risico op bovenmatige topinkomens onder de reikwijdte van de wet valt. Om die reden wordt voor deze instellingen een ondergrens van € 500.000 subsidie per kalenderjaar voorgesteld, in aansluiting bij de algemene ondergrens voor toepasselijkheid van de WNT op gesubsidieerde instellingen die met de Aanpassingswet WNT is ingevoerd.²² Er is gekozen voor € 500.000 subsidie per kalenderjaar, in plaats van een periode van tenminste drie achtereenvolgende kalenderjaren die in het algemeen voor gesubsidieerde instellingen geldt. De grond hiervoor is gelegen in de overweging dat de betaling van bovenmatige salarissen zich in het bijzonder slecht verhoudt tot het beleidsterrein van buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking. Een additionele overweging is dat activiteiten op het gebied van ontwikkelingssamenwerking vaak meerjarig zijn en dan moet worden voorkomen dat door BZ gesubsidieerde instellingen door een schommeling in de subsidie meerdere jaren niet onder de reikwijdte van de WNT valt. Met dit voorstel worden het risico op bovenmatige topinkomens enerzijds en de uitvoeringskosten bij de WNT-uitvoerder en administratieve lasten voor subsidieontvangers anderzijds in balans gebracht.

8. Advies en consultatie

Het conceptwetsvoorstel lag van 2 tot en met 30 mei 2016 ter consultatie voor. Er kon zowel via ^o als per brief of e-mail op het wetsvoorstel worden gereageerd. 68 brancheverenigingen,

²² Kamerstukken II 2012/13, 33715, nr. 3.

beroepsorganisaties en andere belanghebbenden zijn per brief geïnformeerd over de consultatie en uitgenodigd op het wetsvoorstel te reageren. In totaal heeft het ministerie van BZK 28 reacties ontvangen, waaronder van brancheorganisaties uit de zorg, het onderwijs en van woningcorporaties, accountants en adviseurs van WNT-instellingen, twee vakcentrales, enkele individuele publieke en semipublieke organisaties die onder de reikwijdte van de WNT vallen en twee reacties van particulieren.

In veel consultatiereacties wordt de doelstelling om de doelmatigheid en de uitvoering van de WNT te verbeteren en de administratieve lasten te verminderen ondersteund. Zo is er door de meeste organisaties positief gereageerd op de voorgestelde aanpassingen van de normering van ontslagvergoedingen, het laten vervallen van het algeheel verbod op variabele beloningen voor topfunctionarissen, het wegnemen van de dubbele verantwoording van bezoldigingsgegevens op grond van het BW en de WNT en het voorzien in een verantwoordingsvrijstelling voor zeer kleine publieke instellingen. Tegelijkertijd zijn veel organisaties kritisch over de voorgestelde maatregelen voor het tegengaan van wetsontwijking en de nieuwe complexiteit die hiermee in de WNT wordt geïntroduceerd. Instellingen wijzen er in dat verband op dat die complexiteit op gespannen voet staat met de doelstelling de uitvoering van de WNT te vereenvoudigen en de administratieve lasten te verminderen. De regering erkent dit: het tegengaan van wetsontwijking en administratieve lastenvermindering zijn twee eigenstandige doelstellingen van dit wetsvoorstel die niet op alle onderdelen met elkaar rijmen of elkaar versterken. De algemene lijn op dit punt is: aanscherping om ongewenste wetsontwijking tegen te gaan waar dat nodig is, vereenvoudiging en lastenverlichting waar dat kan en geen onevenredige risico's op bovenmatige topinkomens met zich mee brengt.

Enkele organisaties brengen opnieuw onder de aandacht dat zij de doelstelling van de WNT ondersteunen, maar tegen de verlaging van het bezoldigingsmaximum naar 100% van het ministersalaris zijn die op 1 januari 2015 in werking is getreden. Zij geven tevens aan dat onderhavig wetsvoorstel onterecht geen aandacht besteedt aan de niet-beoogde effecten van de WNT die volgens hen in hun sectoren aan de orde zijn. De regering verwijst inzake deze kritiek naar de parlementaire stukken van de Wet verlaging bezoldigingsmaximum WNT²³ en de aanbiedingsbrief bij de wetsevaluatie WNT.²⁴ Ook vragen enkele organisaties aandacht voor de samenloop tussen onderhavig wetsvoorstel en de Wet uitbreiding personele reikwijdte WNT. Daarbij is de lijn dat onderhavig wetsvoorstel wat betreft de regering zo snel mogelijk in werking treedt en de samenloop met het wetsvoorstel Wet uitbreiding personele reikwijdte WNT in dat wetsvoorstel wordt geregeld.

Hoe met reacties op de specifieke onderdelen van dit wetsvoorstel is omgegaan, is ter plaatse in deze memorie van toelichting verantwoord. Eén rode draad in de reacties is dat de eerste voorstellen voor administratieve lastenverlichting wat betreft verschillende organisaties nog te weinig winst opleveren. Naar aanleiding daarvan onderzoekt de regering of de zogenaamde verantwoordingsvrijstelling voor meer kleine WNT-instellingen kan gaan gelden. Verschillende organisaties doen suggesties voor maatregelen waarmee veel meer winst kan worden geboekt, bijvoorbeeld door het bezoldigingsbegrip van de WNT te verlaten en aan te sluiten bij het fiscaal loonbegrip of het begrip topfunctionaris aan te passen. Dergelijke grote wijzigingen in het stelsel van de WNT vindt de regering na een eerste wetsevaluatie echter niet aan de orde. Een tweede rode draad is dat organisaties kritisch zijn over de uitbreiding van het begrip gelieerde rechtspersoon en

²³ Kamerstukken I en II 2014/15, 33978.

²⁴ Kamerstukken II 2015/16, 34366, nr. 1.

de uitbreiding van de reikwijdte van de WNT naar holdings waarop de Dijkstalcriteria van toepassing zijn. Het begrip gelieerde rechtspersoon is naar aanleiding van de kritiek minder ver verruimd dan in het conceptwetsvoorstel dat ter consultatie voor lag en de bepaling inzake holdings is met het oog op de voortgang van het wetgevingsproces uit dit wetsvoorstel geschrapt. Een derde rode draad is dat organisaties kanttekeningen plaatsen bij de uitvoerbaarheid en controleerbaarheid door de accountant van enkele nieuwe bepalingen gericht op het tegengaan van wetsontwijking. Dat heeft tot diverse aanscherpingen en tot nadere toelichting op de rol van de accountant bij controle op naleving van die bepalingen geleid.

9. Overgangsrecht

Diverse bepalingen in dit wetsvoorstel treffen topfunctionarissen die reeds bezoldigingsafspraken gemaakt hebben en die als gevolg van de bepalingen in dit wetsvoorstel in strijd komen met de normering van de WNT. Hiermee raakt het wetsvoorstel het recht op ongestoord genot van het eigendom, neergelegd in artikel 1 van het Eerste Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM).²⁵ Hieruit blijkt dat inmenging op het eigendomsrecht alleen toegestaan is indien onder meer sprake is van 'fair balance'. Om te bepalen of sprake is van 'fair balance' worden de belangen en de omvang van de groep betrokkenen en de voorspelbaarheid van de normen afgewogen tegen het belang van de Staat om een bezoldigingsmaximum te stellen. Een onmiddellijke toepassing van de normering als gevolg van de bepalingen in dit wetsvoorstel zou kunnen worden aangemerkt als strijdig met het EVRM. Daarom wordt in artikel 7.3b voorzien in overgangsrecht overeenkomstig het thans geldende overgangsrecht van de WNT. Dit betekent dat bestaande bezoldigingsafspraken vier jaar worden gerespecteerd en vervolgens in drie jaar worden afgebouwd naar het wettelijk bezoldigingsmaximum. De regering meent hiermee een eerlijke en voldoende voorspelbare balans te treffen tussen de individuele belangen van de betrokkenen en het belang om bovenmatige bezoldigingen tegen te gaan. De regering gaat er vanuit dat, voor zover het voorstel leidt tot een beperking van het recht op ongestoord genot van het eigendom, deze beperking gerechtvaardigd is en daarmee niet in strijd is met artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM. Voor enkele van de in paragraaf 5 geschetste maatregelen om wetsontwijking tegen te gaan, zijn expliciete overgangsrechtelijke bepalingen in het wetsvoorstel opgenomen. Deze worden in het artikelsgewijze deel nader toegelicht.

10. Administratieve lasten

Het doel van dit wetsvoorstel is primair het realiseren van de maatregelen uit de verbeteragenda die volgt uit de eerste integrale evaluatie van de WNT. Enkele maatregelen zijn nadrukkelijk gericht op de vermindering van administratieve lasten, of hebben dat tot gevolg. De impact van het wetsvoorstel op de administratieve lasten wordt hieronder toegelicht.

Een aantal vereenvoudigingen in de informatieverplichtingen voor WNT-instellingen wordt bij ministeriële regeling nader uitgewerkt. Het betreft wijzigingen van de informatieverplichtingen inzake ontslagvergoedingen (paragrafen 3.1 en 3.2) en in het financieel verslaggevingsdocument in het algemeen (paragraaf 5.1), de verantwoordingsvrijstelling voor (zeer) kleine semipublieke instellingen (paragraaf 5.2) en het vervallen van de digitale meldplicht (paragraaf 6.1). De impact op de administratieve lasten zal in de toelichting bij deze uitvoeringsregelgeving worden vermeld.

²⁵ Zie ook Kamerstukken II 2010/11, 32 600, nr. 3, blz. 29-30 en Kamerstukken II 2013/14, 33 978, nr. 3, blz. 22-24.

Voorlopig wordt de administratieve lastenverlichting die met deze vereenvoudigingen kan worden gerealiseerd, geschat op € 1,5 miljoen.

Daarnaast leiden ook, het verbod op variabele beloningen (paragraaf 5.3), het wegnemen van de dubbele verantwoordingsplicht op grond van het BW en de WNT (paragraaf 5.4) en de aanpassing van de criteria voor toepasselijkheid van de WNT op door het ministerie van Buitenlandse Zaken gesubsidieerde instellingen (paragraaf 7.4) tot administratieve lastenverlichtingen. Het verbod op variabele beloningen leidde, zoals toegelicht in paragraaf 5.3, tot veel inspanningen voor instellingen om te bepalen of een vorm van beloning was toegestaan. Het is onbekend hoeveel tijd of kosten instellingen hiervoor kwijt zijn. Wel kan worden aangenomen dat variabele beloningsvormen tegenwoordig bij een groot aantal instellingen standaard tot de arbeidsvoorwaarden behoren. Aangenomen dat de driekwart van de WNT-instellingen variabele beloningsvormen hanteert en het wegnemen van onzekerheid deze instellingen ten minste één uur werk scheelt, uitgevoerd door een medewerker op stafniveau, levert dit in totaal reeds een lastenverlichting op van € 256.500 ($\frac{3}{4} \times 6000$ instellingen $\times$ 1 uur $\times$ € 57 arbeidskosten²⁶).

Met het wegnemen van de dubbele verantwoordingsplicht komen de openbaarmakingsverplichtingen op grond van artikel 383, eerste lid, van Boek 2 BW te vervallen voor instellingen die reeds op grond van de WNT bezoldigingsgegevens openbaar maken. Voor onderwijs- en zorginstellingen was dit reeds in sectorale regelgeving geregeld en betekent dit geen wijziging in de administratieve lasten, voor andere sectoren wel. Ingeschat wordt deze maatregel in de praktijk circa 100 instellingen van de dubbele verantwoordingsplicht worden ontheft. Uit de wetsevaluatie WNT blijkt dat gemiddeld 4 uur wordt besteed aan het opstellen van de WNT-verantwoording in het jaarverslag. Geschat wordt dat het feit dat instellingen geen BW-verantwoording meer hoeven op te stellen hen de helft van die tijd bespaart, ofwel 2 uur. Aangenomen dat de BW-verantwoording wordt opgesteld op stafniveau, bedraagt de administratieve lastenvermindering van deze maatregel € 11.400 (100 instellingen $\times$ 2 uur $\times$ € 57).

De aanpassing van de criteria voor toepasselijkheid van de WNT op door het ministerie van BZ gesubsidieerde instellingen zorgt ervoor dat een aantal van deze instellingen niet langer onder de reikwijdte van de WNT valt. Naar verwachting gaat het om circa 200 instellingen. Uit de wetsevaluatie blijkt dat de administratieve lasten gemiddeld €1.900 per instelling per jaar bedragen. Deze wijziging van de reikwijdte betekent derhalve een verlichting van € 380.000 per jaar ($\text{€ } 1.900 \times 200$ instellingen).

De in paragraaf 4 geschetste maatregelen om wetsontwijking tegen te gaan zorgen voor administratieve lastenverzwaring. De verruiming van het begrip gelieerde rechtspersoon 'naar boven' (paragraaf 4.1) betekent dat WNT-instellingen in concerns meer inspanningen moeten verrichten om na te gaan welke organisaties binnen het concern gelieerde rechtspersonen zijn. Geschat wordt dat bij circa 1000 van de 6000 WNT-instellingen sprake is van concernverbanden. Ingeschat wordt dat als topfunctionarissen zowel bij de WNT-instelling als de gelieerde instelling werken de administratieve lasten hiermee maximaal 5% toenemen. Dit komt bij gemiddelde lasten van €1.900 per instelling neer op € 95. De totale toename in administratieve lasten bedraagt hiermee maximaal € 95.000 per jaar ($\text{€ } 95 \times 1.000$).

²⁶ Handboek meting regeldruk, https://www.kcwj.nl/sites/default/files/totaal_handboek_1-7-2014.pdf

In het wetsvoorstel wordt voorgesteld de definitie van topfunctionaris zodanig aan te scherpen dat een functionaris die de functie van topfunctionaris voor een periode langer dan twaalf maanden heeft vervuld en na beëindiging van die functievervulling in dienst blijft bij de desbetreffende rechtspersoon of instelling, voor een periode van vier jaar volledig genormeerd blijft. De normering van de functievervulling na afloop van het topfunctionarisschap leidt slechts tot een beperkte lastenverzwaring, die gepaard gaat met de normering van de bezoldiging en de ontslagvergoedingen. Wat betreft de rapportageverplichtingen betekent de nieuwe regelgeving een administratieve lastenverlichting. Voor functionarissen die na hun topfunctionarisschap in dienst bleven gold reeds een openbaarmakingsplicht. Deze openbaarmakingsplicht wordt nu beperkt tot functionarissen die langer dan 12 maanden topfunctionaris waren, en tot een maximum van vier jaar na het topfunctionarisschap. Buiten deze periode gelden slechts de openbaarmakingsplichten voor niet-topfunctionarissen. Omdat de vrijstelling van bepaalde functies en de uiteindelijke openbaarmakingsplichten voor topfunctionarissen en niet-topfunctionarissen bij ministeriele regeling worden bepaald, zal daar ook ingegaan worden op de totale effecten met betrekking tot de administratieve lasten. Dit geldt ook voor effecten van de anticumulatiebepaling op de administratieve lasten voor instellingen, omdat de rapportageverplichtingen die hieruit voortvloeien tevens bij ministeriële regeling zullen worden bepaald.

Totale impact op de administratieve lasten

Van de overige bepalingen uit dit wetsvoorstel kan worden aangenomen dat de impact op de administratieve lasten verwaarloosbaar is. De normering van ontslagvergoedingen wordt zodanig aangepast dat ontslagvergoedingen die voortvloeien uit niet algemeen verbindend verklaarde collectieve arbeidsovereenkomsten, sociale plannen of andere collectieve regelingen ook uitgezonderd worden van de normering (paragrafen 3.1 en 3.2). Dit zorgt echter niet voor een vermindering in administratieve lasten, omdat een WNT-instelling en een topfunctionaris die een ontslagvergoeding overeen willen komen dezelfde voorbereidingen moeten treffen als nu het geval is. De mogelijkheid om de norm bij te stellen tot het ministersalaris (paragraaf 7.1) betekent mogelijk dat WNT-instellingen lopende het verslagjaar kennis moeten nemen van een nieuwe norm en betekent een kleine last. Het berekenen van wettelijke rente bij handhaving (paragraaf 7.2) brengt administratieve lasten met zich mee, maar zal in de praktijk zeer weinig voorkomen.

De totale impact van de toegelichte wijzigingen zoals opgenomen in dit wetsvoorstel is in onderstaande tabel in beeld gebracht. De wijzigingen leiden tot een administratieve verlichting van ongeveer 2,14 miljoen euro.

Maatregel	Berekening	AL-impact
Vervallen verbod op variabele beloningen	4500 instellingen x 1 uur x € 57	(-/-) € 0,3 miljoen
Dubbele verantwoordingsplicht	100 instellingen x 2 uur x € 57	(-/-) € 0,01 miljoen
Criteria reikwijdte door BZ gesubsidieerde instellingen	200 instellingen x € 1.900	(-/-) € 0,4 miljoen
Verruiming begrip gelieerde rechtspersoon	1000 instellingen x € 95	(+/+) € 0,1 miljoen
Vereenvoudigingen in informatieverplichtingen, te realiseren bij ministeriële regeling	Voorlopige inschatting, nader te kwantificeren in de desbetreffende regeling	(-/-) € 1,5 miljoen
Totaal		(-/-) 2,11 miljoen

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I, onderdeel A

Zoals is aangegeven in paragraaf 4.3 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting wordt voorgesteld de definitie van topfunctionaris in onderdeel b, van artikel 1.1 aan te scherpen, zodat niet alleen topfunctionarissen die de genoemde functies vervullen onder de definitie vallen, maar ook gewezen topfunctionarissen die de functie van topfunctionaris voor een periode langer dan twaalf maanden hebben vervuld. Hun bezoldiging bij die instelling blijft daarna voor een periode van vier jaar volledig genormeerd. Hiertoe wordt een nieuw onderdeel 6° toegevoegd aan onderdeel b van artikel 1.1 (Artikel I, onderdeel A, eerste lid).

Gewezen topfunctionarissen die langer dan twaalf maanden de functie van topfunctionaris vervulden, worden ingevolge het voorgestelde onderdeel 6° voor de toepassing van de WNT ook daarna als topfunctionaris aangemerkt. Hun bezoldiging bij die instelling blijft daarna voor een periode van vier jaar volledig genormeerd en ook op deze wijze opgenomen in de jaarrekening. Gewezen topfunctionarissen die korter dan twaalf maanden de functie van topfunctionaris hebben vervuld, worden alleen voor de periode dat zij topfunctionaris waren – ongeacht de hoogte van de bezoldiging – genormeerd en opgenomen in de jaarrekening. Uiteraard blijft gelden dat wanneer zij hiernaast in het desbetreffende boekjaar een bepaalde periode als niet-topfunctionaris een bezoldiging hebben ontvangen boven het wettelijk bezoldigingsmaximum zij dan tevens als niet-topfunctionaris in de jaarrekening opgenomen moeten worden.

Het doel van deze bepaling is om te voorkomen dat topfunctionarissen zich, door zich anders te positioneren binnen de organisatie – bijvoorbeeld als adviseur – aan de normering van de WNT onttrekken. Bij ministeriële regeling van de minister van BZK kunnen functies worden aangewezen waarvoor deze bepaling buiten toepassing blijft. Verwezen wordt naar paragraaf 4.3 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting.

Voorgesteld wordt om in artikel 1.1, onderdeel c, de definitie van partijen met betrekking tot de gevallen waarin topfunctionarissen anders dan op grond van een dienstbetrekking een functie vervullen te wijzigen (Artikel I, onderdeel A, tweede lid). Thans is deze groep van topfunctionarissen gedefinieerd door verwijzing naar de artikelen die betrekking hebben op deze vorm van functievervulling, namelijk de artikelen 2.1, vierde lid, en 3.1, vijfde lid. Er wordt voorgesteld deze definitie materieel te omschrijven en niet meer naar de betrokken artikelen te verwijzen. De reden hiervoor is dat de artikelen 2.1 en 3.1 zullen worden gewijzigd en dat ook in andere artikelen (namelijk 2.2 en 3.2) de functievervulling zonder dienstbetrekking aan de orde zal komen. Tevens wordt op deze manier voorkomen dat bij eventuele toekomstige wijziging van die artikelen de definitie in dit onderdeel telkens moet worden gewijzigd. Om die reden wordt ook onderdeel k gewijzigd (Artikel I, onderdeel A, vierde lid). Wellicht ten overvloede wordt opgemerkt dat niet alleen degene die de topfunctionaris ter beschikking stelt partij is, maar ook de topfunctionaris die ter beschikking wordt gesteld.

Zoals beschreven in paragraaf 3 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting wordt voorgesteld ook ontslagvergoedingen die voortvloeien uit niet algemeen verbindend verklaarde cao's of uit andere met vakorganisaties afgesproken collectieve regelingen, zoals een sociaal plan, buiten de normering van de WNT te doen vallen. Hiertoe wordt artikel 1.1, onderdeel i, aangepast (Artikel I, onderdeel A, derde lid).

Ten eerste wordt de bepaling uitgebreid op dusdanige wijze dat hieronder niet alleen algemeen verbindend verklaarde cao's vallen, maar alle cao's. Daarnaast is het wenselijk om sociale plannen en

andere collectieve regelingen waaruit ontslagvergoedingen voortvloeien onder deze bepaling te doen vallen. Het sociaal plan kent in de praktijk verschillende verschijningsvormen. Grofweg kunnen bij sociale plannen worden onderscheiden:

- sociale plannen die afgesproken zijn met representatieve werknemersverenigingen, soms zelfs in de vorm van een cao,
- sociale plannen die afgesproken zijn met de ondernemingsraad,
- sociale plannen die eenzijdig door de werkgever zijn vastgesteld.

De juridische status van een sociaal plan, niet ondergebracht in een cao, is niet vastomlijnd. Over het algemeen wordt aangenomen dat de gebondenheid aan een sociaal plan welke als cao wordt aangemerkt het sterkst is, en het plan dat eenzijdig door de werkgever is vastgesteld het minst sterk is. Zoals aangegeven in paragraaf 3.2 van het algemeen deel van de memorie van toelichting is het uitgangspunt dat alleen die ontslagvergoedingen buiten de wet zouden moeten vallen die voortvloeien uit plannen met een collectief karakter en waarbij de beslissingsmacht niet bij de bestuurders ligt. Tegen deze achtergrond geldt de uitzondering alleen voor zover de ontslagvergoeding voortvloeit uit de in samenspraak met verenigingen van werknemers of ambtenaren die bevoegd zijn afspraken te maken over arbeidsvoorwaarden, tot stand gekomen sociaal plan.

Hierbij is het van belang dat het zeer onwenselijk is dat er speciaal voor topfunctionarissen een aparte cao of een apart sociaal plan kan worden opgesteld. Door te spreken van 'een algemene bepaling van een collectieve arbeidsovereenkomst of van een collectieve regeling wordt dit benadrukt. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat een algemene bepaling in principe geldt voor een ieder die een dienstbetrekking heeft bij een rechtspersoon of instelling. Indien een bepaling slechts van toepassing is op topfunctionarissen, dan kan niet worden gesproken van een algemene bepaling. Daarenboven moet de cao of collectieve regeling zijn overeengekomen met de verenigingen van werknemers of ambtenaren die bevoegd zijn afspraken over arbeidsvoorwaarden te maken.

In paragraaf 4.1 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting is aangegeven dat het wenselijk wordt geacht de wet beter te laten aansluiten bij de grote variëteit in organisatiestructuren die in de semipublieke sector voorkomen. Voorgesteld wordt daarom de definitie van het begrip gelieerde rechtspersoon te verruimen. Ten eerste door een nieuw criterium toe te voegen aan de definitie van gelieerde rechtspersoon in artikel 1.1, onderdeel m, onder 3°. Hiermee wordt beoogd een privaatrechtelijke rechtspersoon die een rechtspersoon als bedoeld in bijlage 1, 2 of 3 (mede) heeft opgericht dan wel één of meer leden in het bestuur van die rechtspersoon benoemt of op andere wijze invloed van betekenis heeft op het beheer of beleid van die rechtspersoon aan te merken als gelieerde rechtspersoon. Onder 'mede oprichten' als bedoeld in onderdeel 1° en 3° wordt uitdrukkelijk ook 'doen oprichten' verstaan. Hiermee wordt aansluiting gezocht bij het bepaalde in artikel 34 Comptabiliteitswet 2001. Zo wordt voorkomen dat via een stromanconstructie onder de werking van dit artikel kan worden uitgekomen.

Tevens wordt voorgesteld om in onderdeel m, onder 2°, evenals in het nieuwe onder 3°, in plaats van "invloed" de term "invloed van betekenis" te hanteren. Hiermee wordt aangesloten bij het gewijzigde artikel 1.3, eerste lid, onderdeel b, en de uitleg die hieraan al wordt gegeven op grond van artikel 3 van de Beleidsregels WNT 2016. De reden hiervoor is nader toegelicht bij de artikelsgewijze toelichting bij Artikel I, onderdeel C.

Voorts wordt voorgesteld de reikwijdte van het artikel uit te breiden met de rechtspersonen, bedoeld in artikel 1.3, eerste lid, onder a tot en met c. Dit betekent dat thans ook sprake kan zijn van een aan een rechtspersoon als bedoeld in artikel 1.3, eerste lid, onder a tot en met c gelieerde rechtspersoon. Gelet op het doel van deze bepaling om schijnconstructies te voorkomen, ligt het voor de hand de werking ervan niet te beperken tot de met de rechtspersonen en instellingen op de bijlagen gelieerde instellingen.

Tot slot wordt de aanhef van deze bepaling gewijzigd om duidelijk te maken dat, indien een rechtspersoon reeds onder de werking van de WNT valt, deze niet ook als gelieerd rechtspersoon wordt gezien.

Vanwege de vele wijzigingen in dit onderdeel is besloten dit onderdeel opnieuw vast te stellen (Artikel I, onderdeel A, vijfde lid).

Artikel I, onderdeel B

In artikel 1.2, tweede lid, wordt de voorzitter van de Eerste Kamer toegevoegd. Abusievelijk is deze tot op heden niet in de opsomming opgenomen. Op de voorzitter van de Eerste Kamer is de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers, anders dan op de voorzitter en leden van de Tweede Kamer, namelijk niet van toepassing.

Artikel I, onderdeel C

Voorgesteld wordt om in artikel 1.3, derde lid, onderdeel b, in plaats van “invloed” voortaan de term “invloed van betekenis” op te nemen. Hiermee wordt aangesloten bij de uitleg die hieraan wordt gegeven op grond van artikel 3 van de beleidsregels WNT 2016. Deze uitleg is op zijn beurt weer gebaseerd op de uitleg die hieraan wordt gegeven in artikel 389, eerste lid, van Boek 2 BW. Daarin wordt ervan uitgegaan dat een rechtspersoon invloed van betekenis kan uitoefenen als het éénvijfde of meer van de stemmen van de leden, vennoten of aandeelhouders van een andere rechtspersoon naar eigen inzicht kan uitbrengen of doen uitbrengen.

Artikel 1.3, eerste lid, onderdeel c, wordt redactioneel aangepast met het oog op verduidelijking. Ten eerste is besloten niet langer aan te sluiten bij de verlening van een subsidie, maar bij het feitelijk ontvangen van subsidies door WNT-instellingen. In de praktijk wordt door toezichthouders, instellingen en hun accountants al uitgegaan van daadwerkelijk in een boekjaar ontvangen subsidies. Bij verleende projectsubsidies is het vaak niet mogelijk het totaal aan boekjaren toe te rekenen. Daar komt bij dat in bijlage 1 onder Ministerie van Buitenlandse Zaken, onderdeel 2 met betrekking tot subsidies ook wordt aangesloten bij ontvangen subsidie en niet verleende subsidie. Hiertoe wordt de bepaling aangepast.

Daarnaast blijkt dat de term “inkomsten” bij nader inzien niet de meest geschikte term is om in deze context te gebruiken. De term “opbrengsten” is geschikter, in die zin dat de betekenis beter aansluit bij de in jaarrekeningen gehanteerde terminologie en betrekking heeft op al hetgeen ten gunste van het resultaat worden geboekt, zoals subsidies en door zelf gegenereerde inkomsten. Deze definitie is meer geschikt binnen de WNT, vooral ook in het kader van subsidiefinanciering. Het gaat in dat verband om de toerekening aan het jaar waarvoor de subsidie is verleend. Om die reden wordt deze term ook gewijzigd in bijlage 1 onder *Ministerie van Buitenlandse Zaken*, onderdeel 2 (artikel I, onderdeel AN).

Artikel I, onderdeel D

Het huidige derde lid van artikel 1.6 vervalt in verband met de afschaffing van het verbod op variabele beloningen, voor zover daardoor de geldende bezoldigingsnorm niet wordt overschreden. Zie paragraaf 5.3 van het algemeen deel van de memorie van toelichting en de artikelsgewijze toelichting bij artikel I, onderdelen P en V.

Er wordt een nieuw derde lid voorgesteld, waarin wordt geregeld dat rente in rekening wordt gebracht vanaf 1 januari van het jaar volgend op het jaar waarin de onverschuldigde betaling heeft plaatsgevonden, indien de onverschuldigde betaling niet vóór 1 juli van dat jaar is terugbetaald. De rente die in rekening wordt gebracht is de wettelijke rente als bedoeld in artikel 119 van Boek 6 van het BW. Dat is de rente die geldt voor consumententransacties. Indien deze lager is dan 4%, wordt 4% in rekening gebracht. Verwezen wordt naar paragraaf 7.2 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting.

In het BW is bepaald dat de wettelijke rente is verschuldigd vanaf het moment dat de schuldenaar in verzuim is (artikel 119 Boek 6 BW). In het algemeen geldt dat een schuldenaar in verzuim is nadat hij in gebreke is gesteld. In het stelsel van de WNT voldoet deze algemene regel niet, nu het met een bezoldiging te vergelijken voordeel niet afhankelijk is van een ingebrekestelling. Het zou daarom niet aanvaardbaar zijn als het tijdstip van ontdekken van de overtreding van de WNT of het tijdstip van ingebrekestelling bepalend is voor het tijdstip vanaf wanneer wettelijke rente in rekening kan worden gebracht. Voorgesteld wordt om te bepalen dat wettelijke rente is verschuldigd vanaf 1 januari volgend op het tijdstip van betaling, indien de onverschuldigde betaling niet vóór 1 juli van het jaar is terugbetaald volgend op het jaar waarin de onverschuldigde betaling heeft plaatsgevonden. Daarnaast is het in het stelsel van de WNT niet aanvaardbaar het verschuldigd zijn van wettelijke rente wordt afhankelijk te laten zijn van een beslissing van de verantwoordelijke. Daarom wordt voorgesteld te bepalen dat wettelijke rente altijd verschuldigd is als een topfunctionaris een onverschuldigde betaling niet heeft terugbetaald. Het is daarbij niet van belang dat de topfunctionaris op die datum nog niet wist dat hij een onverschuldigde betaling had ontvangen, het gaat immers om het ongedaan maken van het ten onrechte genoten voordeel van die betaling.

Artikel I, onderdeel E

Voorgesteld wordt om na artikel 1.6 twee artikelen in te voegen.

Artikel 1.6a bevat een anticumulatiebepaling die het onmogelijk maakt voor topfunctionarissen door bij meerdere WNT-instellingen die niet gelieerd zijn op grond van artikel 2.1, vijfde lid, dienstbetrekkingen aan te gaan in totaliteit een hogere bezoldiging te ontvangen dan de WNT-norm (eerste lid), dan wel een hogere bezoldigingsnorm, indien deze voor een van de dienstbetrekkingen van toepassing is. Verwezen wordt naar paragraaf 4.2 van het algemeen deel van de memorie van toelichting. De anticumulatiebepaling is alleen van toepassing op bestuurdersfuncties (executieve topfunctionaris) en niet op voorzitters en leden van toezichthoudende organen (toezichthoudende topfunctionaris). Ingevolge het tweede lid is dat deel van de meest recente bezoldigingsafspraken dat de op grond van dit artikel maximale totale bezoldiging overschrijdt onverschuldigd betaald. Het derde lid regelt dat voor van de topfunctionaris een verplichting geldt om aan zijn werkgevers te melden wanneer hij bij een andere WNT-instelling een dienstbetrekking aangaat. Aangezien deze

bepaling slechts van toepassing is op dienstbetrekkingen die worden aangegaan na inwerkingtreding van deze wet is overgangsrecht niet noodzakelijk. Het is in die gevallen immers voorzienbaar dat bij het aangaan van een additionele dienstbetrekking de totale bezoldiging genormeerd is.

Naleving van de anticumulatiebepaling is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de topfunctionaris en de WNT-instellingen waarbij deze een dienstverband heeft. Enkele organisaties hebben in de consultatie gewezen op problemen met de uitvoerbaarheid en controleerbaarheid van de bepaling. De verantwoordelijkheden voor naleving en verantwoording zijn daarom verder verhelderd. Om te waarborgen dat de werkgever op de hoogte is van dienstverbanden die de topfunctionaris bij andere WNT-instellingen heeft, is voor de topfunctionaris een meldplicht terzake toegevoegd in het derde lid van artikel 1.6a. Als een topfunctionaris een nieuw dienstverband aangaat waarmee de maximale bezoldiging zoals hierboven beschreven wordt overschreden, dan is het aan de topfunctionaris en de betrokken werkgevers hoe dit te corrigeren. In het geval de WNT-toezichthouder moet handhaven, dan is het deel van de bezoldiging dat de overschrijding veroorzaakt uit het meest recente dienstverband onverschuldigd betaald. Naleving van de anticumulatiebepaling dient door WNT-instellingen in het financieel verslaggevingsdocument te worden verantwoord. De wijze waarop zal in de in paragraaf 5.1 van het algemeen deel van de memorie van toelichting genoemde ministeriële regeling worden geregeld. De accountant kan de juistheid van die verantwoording echter slechts in beperkte mate controleren, omdat die niet bevoegd is tot het opvragen van gegevens bij een WNT-instelling waarvoor hij of zij niet werkt. In het Controleprotocol WNT zal nader worden uitgewerkt wat de verantwoordelijkheid van de accountant is bij controle op naleving van de anticumulatiebepaling. Indien op de meerdere dienstbetrekkingen verschillende bezoldigingsmaxima van toepassing zijn, dan geldt als bezoldigingsgrens de hoogste norm die op grond van deze wet van toepassing is (eerste lid). Het deel van de bezoldiging dat uitgaat boven het bezoldigingsmaximum op grond van deze bepaling en dat betrekking heeft op de meest recent aangegane dienstbetrekking of dienstbetrekkingen geldt als onverschuldigd betaald (tweede lid).

In het voorgestelde nieuwe artikel 1.6b wordt een algemene antimisbruikbepaling aan de wet toegevoegd. Verwezen wordt naar paragraaf 4.4 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting. Het eerste lid bepaalt dat partijen geen constructie of reeks van constructies mogen aangaan die in het leven zijn geroepen met als doel de strekking van deze wet te ontwijken. Voor het vormgeven van deze bepaling is aansluiting gezocht bij fiscale wetgeving.²⁷ In het tweede lid is in een omkering van de bewijslast voorzien, in die gevallen waarin de verantwoordelijke minister heeft aangegeven van mening te zijn dat er sprake is van een constructie die in het leven is geroepen met als oogmerk het doel en de strekking van de wet te ondermijnen.

Indien de WNT-toezichthouder op enig moment op grond van de antimisbruikbepaling een overtreding constateert, dan zijn ten principale de WNT-instelling en betreffende topfunctionaris(en) verantwoordelijk. In het Controleprotocol WNT zal aan de wijze van handhaving van deze bepaling aandacht worden besteed. De WNT-toezichthouder zal een besluit om een constructie aan te merken als in strijd met het doel en strekking van de WNT goed moeten motiveren, ondanks dat de bewijslast om vervolgens aan te tonen dat dat niet het geval is bij de

²⁷ Zie bijvoorbeeld artikel 10a, derde lid, Wet op de Vennootschapsbelasting 1969 en artikel 3.55 Wet op de inkomstenbelasting 2001.

WNT-instelling ligt. Op grond van de Awb kan de WNT-instelling bezwaar en beroep aantekenen en gelden de bepalingen tot hoor en wederhoor.

Artikel I, onderdeel F

Artikel 1.7 wordt aangepast in samenhang met de in de nieuwe paragraaf 4 “Openbaarmaking” opgenomen regels met betrekking tot de openbaarmakingsverplichtingen. Verwezen wordt naar paragraaf 5 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting, als ook de artikelsgewijze toelichting bij de artikelen 4.1 en 5.2, in artikel I, onderdeel W.

In het eerste lid wordt ten aanzien van de in het financieel verslaggevingsdocument op te nemen gegevens tevens verwezen naar de ministeriële regeling die op grond van artikel 4.1 zal worden vastgesteld en waarin zal worden bepaald welke gegevens openbaar moeten worden gemaakt. Daarbij wordt ook de mogelijkheid gecreëerd om bij ministeriële regeling af te kunnen zien van de verplichte accountantscontrole.

Het tweede lid vervalt, aangezien de openbaarmakingsverplichting die daarin is opgenomen zal worden opgenomen in de ministeriële regeling die zal worden vastgesteld op grond van het nieuwe artikel 4.1, eerste lid.

Artikel I, onderdeel I

De redactie van het tweede lid van artikel 1.9 wordt aangepast in verband met de afschaffing van het hierboven genoemde verbod op variabele beloning. Niet langer wordt verwezen naar artikelen 2.11 en 3.8 die betrekking hadden op het verbod op variabele beloning. Deze beide bepalingen vervallen. Zie paragraaf 5.3 van het algemeen deel van de memorie van toelichting en de artikelsgewijze toelichting bij Artikel I, onderdelen Q en W.

Artikel I, onderdelen H en Q

De redactie van het vijfde lid van artikel 2.1 en het zesde lid van artikel 3.1 wordt aangepast zodat deze leden zien op zowel het geval waarin de topfunctionaris een contract heeft met de verantwoordelijke en de gelieerde instelling en dus ook feitelijke werkzaamheden verricht voor de gelieerde instelling (zoals thans het geval is), als het geval dat hij werkt voor de verantwoordelijke, maar betaald wordt door de gelieerde instelling. De gelieerde instelling waarmee de topfunctionaris het dienstverband heeft, is partij in de zin van art 1.1, onderdeel c.

Het zesde lid van artikel 2.1 wordt gewijzigd omdat op grond van artikel 2.5 ook afwijkende bedragen kunnen worden vastgesteld. Deze verwijzing was abusievelijk niet opgenomen in dit lid. Deze omissie wordt hiermee hersteld.

In het nieuwe zevende lid van artikel 3.1 wordt het equivalent van het artikel 2.1, zesde lid, toegevoegd. Hiermee wordt een omissie hersteld.

Artikel I, onderdelen I en R

In het tweede lid van de artikelen 2.2 en 3.2 vervallen de verwijzingen naar artikel 2.1, vierde lid, eerste volzin, respectievelijk 3.1, vijfde volzin. Bij de aanpassing van dit artikel bij de WNT-2 zijn deze

verwijzingen abusievelijk niet verwijderd. Zoals aangegeven in de Nota van wijziging²⁸ bij het genoemde wetsvoorstel en de wijziging van het Uitvoeringsbesluit WNT²⁹ en de Uitvoeringsregeling WNT³⁰ is de normering zoals neergelegd in de artikelen 2.1, vierde lid, respectievelijk 3.1, vijfde lid, niet van toepassing op de leden van de hoogste toezichthoudende organen die zonder dienstbetrekking werkzaam zijn. Voor hen geldt de norm zoals neergelegd in de artikelen 2.2, eerste lid, respectievelijk 3.1, eerste lid. Om dit te verduidelijken wordt aan artikelen 2.2 en 3.2 tevens een derde lid toegevoegd met deze strekking.

Van de gelegenheid wordt gebruik gemaakt om de verwijzing naar artikel 3.5 in het eerste lid van artikel 3.2 te laten vervallen. De reden hiervoor is dat in dat artikel een afwijkend percentage wordt vastgesteld en niet een bedrag met betrekking tot de geldende maximale bezoldiging. Tevens wordt een ontbrekende komma ingevoegd (Artikel I, onderdeel R, eerste lid).

Artikel I, onderdeel J

Van de gelegenheid wordt gebruik gemaakt om het tweede lid van artikel 2.3 te verduidelijken door expliciet op te nemen dat het daar bedoelde bedrag steeds naar boven wordt afgerond op duizendtallen euro's. Daarnaast wordt een redactionele aanpassing doorgevoerd.

Artikel I, onderdeel K

Voorgesteld wordt om de procedure voor de besluitvorming inzake alle besluiten tot uitzonderingen op de maximale bezoldiging, bedoeld in artikel 2.3, eerste lid, gelijk te behandelen en hierover geen besluit te nemen zonder dat daarover overeenstemming is bereikt in de ministerraad, ook indien dit uitzonderingen betreffen die betrekking hebben op rechtspersonen en instellingen uit de semipublieke sector. Dit gold al voor publiekrechtelijke instellingen. De regering hecht er waarde aan dat besluiten over uitzonderingen op de maximale bezoldigingsnorm in alle gevallen zorgvuldig tot stand komen. Hiertoe wordt voorgesteld het tweede lid van artikel 2.4 te wijzigen.

Artikel I, onderdeel L

Op dit moment is er niet voorzien in een indexering van het in artikel 2.5 opgenomen hogere bedrag van een maximale bezoldiging, waartoe ingeval van een individuele uitzondering kan worden besloten. Voorgesteld wordt dit hogere bedrag te koppelen aan de maximale bezoldiging als bedoeld in artikel 2.3, eerste lid. Op die manier stijgt dit bedrag mee met de indexatie van de maximale bezoldiging.

Artikel I, onderdelen M, N, S en T

In de artikelen 2.6, eerste lid, 2.7, tweede lid, en 3.3 wordt door invoeging van het woord “uiterlijk” de mogelijkheid gecreëerd om ook al eerder dan in de maand november afwijkende bedragen voor de geldende bezoldigingsmaxima vast te stellen.

In de de grondslagen voor sectorale normen (staffels of verlaagde maxima), te weten in de artikelen 2.6, 2.7, 3.3 en 3.4 wordt het vereiste van het horen van de minister van BZK telkens vervangen door overeenstemming met de minister van BZK. Deze wijzigingen hangen samen met diens

²⁸ Kamerstukken II 2014/15, 33 978, nr. 8.

²⁹ Stb. 2015, 475.

³⁰ Scr. 2015, 44179.

systeemverantwoordelijkheid voor het onderhavige wetgevingscomplex. Verwezen wordt naar paragraaf 7.3 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting.

Artikel I, onderdeel O

De wijziging van het derde lid van artikel 2.10 betreft een redactionele verbetering.

Daarnaast wordt met de toevoeging van een nieuw vierde lid bereikt dat, indien de vergoeding in het geval van non-activiteit het gevolg is van een algemene bepaling van een collectieve arbeidsovereenkomst, een sociaal plan of andere collectieve regeling of een wettelijk voorschrift, de bezoldiging voor de toepassing van de WNT niet als ontslagvergoeding wordt aangemerkt. Artikel 2.10 beoogt de individuele, tussen werkgever en werknemer afgesproken ontslagvergoeding te normeren. Die normering ziet ook op de situatie waarin wordt afgesproken dat vooruitlopend op een beëindiging van een dienstverband geen werkzaamheden meer worden verricht, maar wel bezoldiging wordt betaald. Redelijke uitleg van de wet brengt met zich mee dat als de non-activiteit onderdeel is van een toepasselijk van-werk-naar-werktraject welke voortvloeit uit een wettelijke voorschrift, collectieve arbeidsovereenkomst of collectieve regeling, de bezoldiging voor de toepassing van de WNT niet als ontslaguitkering wordt aangemerkt. Het derde lid van artikel 2.10 vindt hier met andere woorden geen toepassing. Deze uitleg was reeds neergelegd in artikel 10 van de Beleidsregels WNT 2016 en wordt nu ook in de wet vastgelegd. De bezoldiging die de topfunctionaris gedurende het van-werk-naar-werktraject ontvangt wordt weliswaar niet als ontslaguitkering aangemerkt, maar is nog wel genormeerd. Verwezen wordt naar paragraaf 3.3 van het algemeen deel van deze toelichting, als ook de toelichting bij artikel 1.1, onderdeel i (Artikel I, onderdeel A).

In het nieuwe vijfde lid wordt expliciet geregeld dat de norm van 10, respectievelijk 15%, zoals deze ook is neergelegd in artikel 2.2, ten aanzien van leden, respectievelijk voorzitters van toezichthoudende organen tevens van toepassing is waar het de – overigens zeer zelden voorkomende – uitkeringen in verband met de beëindiging van een dienstverband aangaat. De firma Axyos en de Vereniging Toezichthouders in Woningcorporaties hebben in de consultatie aangegeven dat ontslagvergoedingen aan voorzitters en leden van toezichthoudende organen ongebruikelijk en ongewenst zijn en dat voorkomen moet worden dat deze bepaling het uitkeren van ontslagvergoedingen aan toezichthoudende topfunctionarissen aanmoedigt. De regering benadrukt dat dit zeker niet de bedoeling is. De wijziging heeft een technisch karakter: in de uitvoeringspraktijk van de WNT hebben zich enkele gevallen van ontslagvergoedingen aan toezichthoudende topfunctionarissen aangediend en waren er vragen over de normering. De regering vindt het daarom wenselijk om ook bij deze – zeer zelden voorkomende – uitkeringen duidelijkheid te bieden over de normering. Het vraagstuk of ontslagvergoedingen aan interne toezichthouders wenselijk zijn, valt buiten het bestek van dit wetsvoorstel en laat de regering aan de toezichthoudende organen zelf.

Artikel I, onderdelen P en V

Het verbod op variabele beloningen wordt opgeheven. Verwezen wordt naar paragraaf 5.3 van het algemeen deel van deze toelichting. Om die reden kunnen artikelen 2.11 en 3.8 komen te vervallen.

Artikel I, onderdeel U

De wijziging van het eerste lid van artikel 3.7 betreft een redactionele correctie.

Er wordt een nieuw vierde en vijfde lid toegevoegd aan artikel 3.7, analoog aan het nieuwe vierde en vijfde lid van artikel 2.10. Hiermee wordt bereikt dat indien non-activiteit het gevolg is van algemene bepaling van een collectieve arbeidsovereenkomst, een sociaal plan of andere collectieve regeling of een wettelijk voorschrift, de bezoldiging voor de toepassing van de WNT niet als ontslagvergoeding wordt aangemerkt. Tevens wordt analoog aan bij artikel 2.10 wordt een nieuw vijfde lid toegevoegd. Zie de artikelsgewijze toelichting bij Artikel I, onderdeel O.

Artikel I, onderdeel W

Zoals beschreven in paragraaf 5 van het algemeen deel van de memorie van toelichting wordt voorgesteld de openbaarmakingsverplichtingen te verlichten voor diverse categorieën van rechtspersonen en instellingen. Hiertoe wordt paragraaf 4 “Openbaarmaking” opnieuw vastgesteld.

Op grond van het eerste lid van artikel 4.1 wordt voorgesteld om bij ministeriële regeling van de minister van BZK vast te stellen welke gegevens ten aanzien van topfunctionarissen in het financieel verslaggevingsdocument moeten worden opgenomen. De regering vindt het wenselijk zowel de te vermelden gegevens als de wijze waarop deze moeten worden verantwoord periodiek te kunnen evalueren en knelpunten en onduidelijkheden direct te kunnen oplossen. Om die reden is gekozen voor delegatie naar ministeriële regeling. Op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens is het evenwel noodzakelijk om een grondslag voor de verwerking van bijzondere persoonsgegevens bij wet te regelen. Om die reden is de verplichting om de naam van topfunctionarissen te vermelden nog wel in dit lid opgenomen, terwijl de verwerking van andere gegevens gedelegeerd wordt naar lagere regelgeving. Niet langer wordt deze verplichting opgelegd aan de verantwoordelijke, maar meer algemeen verwoord. De reden hiervoor is dat het niet in alle gevallen de verantwoordelijke is die de jaarrekening vaststelt. Bij N.V.’s en B.V.’s is dat bijvoorbeeld de vergadering van aandeelhouders en die vallen niet onder de definitie van verantwoordelijke van artikel 1.1, onderdeel a.

Ten aanzien van een ieder die een dienstbetrekking heeft bij een WNT-instelling, die geen topfunctionaris is en die een hogere bezoldiging dan wel ontslagvergoeding heeft ontvangen dan de maximumbezoldiging van artikel 2.3, eerste lid, respectievelijk de maximum ontslagvergoeding van artikel 2.10, eerste lid, geldt tevens dat bepaalde gegevens dienen te worden vermeld in het financieel verslaggevingsdocument. De grondslag hiervoor is neergelegd in het tweede lid.

Bij de bepaling of een te hoge bezoldiging of ontslagvergoeding is betaald, dient rekening te worden gehouden met een deeltijdfactor. Hiertoe is artikel 2.1, tweede lid, van overeenkomstige toepassing verklaard.

Het derde lid maakt het voor de minister van BZK mogelijk om nadere regels te stellen ten aanzien van de openbaarmaking van gegevens, als ook vrijstelling te kunnen verlenen van de openbaarmakingsverplichtingen. Dit met het oog op vermindering van administratieve lasten als gevolg van de informatieverplichtingen die gelden op grond van de WNT. Voor de wijze waarop deze administratieve lastenverlichting vorm zal krijgen wordt verwezen naar paragraaf 5.2 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting.

In het vierde lid van artikel 4.1 wordt de mogelijkheid geschapen voor de minister van BZK om nadere regels te stellen ten aanzien van de openbaarmaking van de in de financiële

verslaggevingsdocumenten opgenomen WNT-verantwoording. Het doel hiervan is om te waarborgen dat deze gegevens op een toegankelijke wijze voor het publiek tijdig (via internet) beschikbaar worden gesteld.

De thans geldende algemene digitale meldplicht van de artikelen 4.1, vijfde lid, en 4.2, zevende lid, komt te vervallen. In het vijfde lid van het nieuwe artikel 4.1 wordt in plaats daarvan de mogelijkheid opgenomen voor een vakminister om een digitale meldplicht in het leven te roepen indien dat wenselijk wordt geacht. Verwezen wordt naar paragraaf 6.1 van het algemeen deel van de memorie van toelichting.

Met het nieuwe artikel 4.2 wordt de problematiek van de dubbele verantwoordingsplicht over de bezoldiging van bestuurders en toezichthouders op grond van zowel de WNT als Titel 9 van Boek 2 BW geadresseerd. Zoals in paragraaf 5.4 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting is aangegeven, is het wenselijk om WNT-instellingen die worden geconfronteerd met deze dubbele verantwoordingsplicht de mogelijkheid te geven af te zien van de verantwoordingsplicht op grond van de artikelen 2:383, eerste lid, en 2:383c BW. In artikel 4.1 is de verantwoordingsplicht van de WNT in zijn algemeenheid weergegeven. Deze verplichting kan bij ministeriële regeling nader worden uitgewerkt. Echter, zoals het voorgestelde artikel 4.1 bepaalt, zal deze verantwoordingsplicht in ieder geval de gegevens inzake de bezoldiging en uitkeringen wegens de beëindiging van een dienstverband van topfunctionarissen betreffen.

De Raad voor de Jaarverslaggeving heeft in zijn reactie op de consultatie aangegeven zich te kunnen vinden in het buiten toepassing kunnen laten van artikelen 2:383, eerste lid, en 2:383c BW, maar geeft aan te hechten aan het voldoen aan enkele voorwaarden. Dit zijn het geven van vergelijkende informatie over voorgaande boekjaren en het toelichten van leningen, voorschotten en garantie aan/van bestuurders en toezichthouders, inclusief vergelijkende cijfers. De verplichting tot het opnemen van de vergelijkende informatie over voorgaande boekjaren zoals opgenomen in artikel 2:363, vijfde lid, blijft onverkort van toepassing, als ook de verplichting tot het opnemen van informatie aangaande leningen, voorschotten en garanties uit de artikelen 2:383, tweede lid, en 2:383e. Uit de toepasselijkheid van artikel 2:362, tiende lid, BW volgt dat in het financieel verslaggevingsdocument moet worden aangegeven dat de opgave over de bezoldiging van topfunctionarissen is opgesteld volgens de voorschriften van de WNT. Geregeld is dat bij ministeriële regeling van de minister van BZK nadere regels kunnen worden gesteld ten aanzien van het bepaalde in dit artikel.

Tot slot heeft de Raad voor de Jaarverslaggeving aangegeven dat het voor rapporterende instellingen relevant is dat wijzigingen in de regelgeving geruime tijd voorafgaande aan het boekjaar waarvoor de regelgeving van kracht wordt, bekend is en dat daarmee bij de inwerkingtreding van de gewijzigde regelgeving rekening moet worden gehouden. Het liefst zouden zij zien dat ruim voor het boekjaar waarop de wijzigingen van toepassing zijn, de nieuwe regelgeving bekend is. De regering onderkent dat dit wenselijk is, maar acht het tevens gewenst dat het wegnemen van de dubbele verantwoordingsplicht, als ook de verlichtingen in het verantwoordingsplicht op grond van de WNT, zo snel mogelijk in werking treden. Om die reden is een inwerkingtredingsbepaling opgenomen die wijzigingen met betrekking tot de financiële verslaggevingsdocumenten laat aanvangen op 1 januari van het eerste boekjaar volgend op de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel, maar die tevens

instellingen de vrijheid biedt om de wijzigingen al eerder toe te passen, als hen dat uitkomt (Artikel II, tweede lid).

Artikel I, onderdeel X

Artikel 5.2 wordt op diverse punten aangepast. Allereerst worden het eerste lid, aanhef en onderdeel b, aangepast in verband met de materiële definitie van topfunctionarissen zonder dienstbetrekking. Thans is deze groep van topfunctionarissen gedefinieerd door verwijzing naar de artikelen die betrekking hebben op deze vorm van functievervulling, namelijk de artikelen 2.1, vierde lid, en 3.1, vijfde lid. Er wordt voorgesteld deze definitie materieel te omschrijven en niet meer naar de betrokken artikelen te verwijzen. Verwezen wordt naar de uitleg in het artikelsgewijze deel van deze memorie van toelichting bij Artikel I, onderdeel A.

Daarnaast worden in de aanhef van het eerste lid en in het tweede lid de verwijzingen naar de melding van overtredingen ten aanzien van het opnemen van onverschuldigde betalingen in het financieel verslaggevingsdocument bij de vakministers verwijderd. Het wordt wenselijk geacht dat deze meldingen bij de minister van BZK plaatsvinden in verband met de systeemverantwoordelijkheid van BZK in het kader van de handhaving van de WNT mede met het oog op de jaarlijkse rapportage ter zake aan de Staten-Generaal.

Tot slot wordt de term “gewezen topfunctionaris” uit het eerste lid, aanhef, en onderdeel b verwijderd, gelet op de verbreding van de definitie van topfunctionaris in artikel 1.1, onderdeel b. Daarin is geregeld dat indien de functie van topfunctionaris voor 12 maanden of meer is vervuld en vervolgens zonder wezenlijke onderbreking binnen dezelfde organisatie een andere functie gaat vervullen, de functionaris voor vier jaar als topfunctionaris aangemerkt blijft. Hierdoor kan de term “gewezen topfunctionaris” komen te vervallen. Verwezen wordt naar de artikelsgewijze toelichting bij artikel I, onderdeel A.

Vanwege de vele wijzigingen in de aanhef van het eerste lid is besloten deze in zijn geheel opnieuw vast te stellen.

Artikel I, onderdeel Y

In het huidige artikel 5.3 is reeds aan de Belastingdienst, pensioenfondsen en verzekeraars de verplichting opgelegd om desgevraagd kosteloos opgaven en inlichtingen te verstrekken voor zover het betalingen aan topfunctionarissen betreft. Voorgesteld wordt aan dit artikel het UWV en de KvK toe te voegen, met het oog op het vergroten van de mogelijkheden voor proactief, risicogebaseerd toezicht. Tevens wordt de beperking geschrapt dat de uitvraag slechts gegevens over een topfunctionaris mag betreffen. Verwezen wordt naar paragraaf 5.2 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting.

Artikel I, onderdeel Z

Artikel 5.4 wordt aangepast zodat deze bepaling, die ziet op de handhaving van deze wet, zich uitstrekt tot de gehele wet en niet langer alleen op het bepaalde in paragrafen 2 en 3. De reden hiervoor is de nieuw in te voegen anticumulatiebepaling van artikel 1.6a in paragraaf 1. Voor de handhaving van die bepaling is het noodzakelijk dat de handhavingsmaatregelen tevens kunnen

worden opgelegd ingeval niet wordt voldaan aan de anticumulatiebepaling. Voor uitleg over de werking van de anticumulatiebepaling wordt verwezen naar de toelichting bij Artikel I, onderdeel E.

Artikel I, onderdeel AA

In samenhang met de voorgestelde materiële definitie van topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in artikel 1.1, onderdeel c, wordt ook in dit artikel eenzelfde begripsbepaling opgenomen. Thans is deze groep van topfunctionarissen gedefinieerd door verwijzing naar de artikelen die betrekking hebben op deze vorm van functievervulling, namelijk de artikelen 2.1, vierde lid, en 3.1, vijfde lid. Er wordt voorgesteld deze definitie materieel te omschrijven en niet meer naar de betrokken artikelen te verwijzen. Verwezen wordt naar de uitleg in het artikelsgewijze deel van deze memorie van toelichting bij Artikel I, onderdeel A.

Artikel I, onderdeel AB

Vanwege het feit dat artikel 4.2 niet langer verwijst naar de openbaarmakingsverplichtingen, vervalt deze uit artikel 5.6, eerste lid.

Artikel I, onderdeel AC

De paragraaf inzake de instelling van een permanent adviescollege kan vervallen. Verwezen wordt naar paragraaf 6.3 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting .

Artikel I, onderdeel AD

Voorgesteld wordt de thans in artikel 7.1 aanhef en onderdelen a, b en c, opgenomen onderdelen van het jaarlijkse overzicht dat aan de Staten-Generaal wordt verzonden te laten vervallen. Het artikel wordt daartoe opnieuw vastgesteld. In de rapportage zal voortaan alleen aandacht worden besteed aan de daadwerkelijke overtredingen en de handhaving. Verwezen wordt naar paragraaf 6.1 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting.

In het nieuwe tweede lid van dit artikel is een verplichting opgenomen voor de ministers van de vakdepartementen om de gegevens ten aanzien van geconstateerde overtredingen en de uitkomsten van handhavingsmaatregelen ten behoeve van het in het eerste lid bedoelde overzicht bij de minister van BZK aan te leveren. Dit met het oog op de verzending door de minister van BZK van het overzicht aan de Staten-Generaal.

Artikel I, onderdeel AE

Zoals reeds aangekondigd bij de aanbidding van het eindrapport wetsevaluatie WNT, stelt de regering voor de tweede integrale evaluatie van de WNT na drie volle jaren na inwerkingtreding van het voorliggend wetsvoorstel uit te voeren. Dan zijn op zijn vroegst de effecten van het wetsvoorstel te meten. Bovendien loopt in 2020 het overgangsrecht van de inwerkingtreding van de WNT af en is de afbouw van bezoldigingen hoger dan 100% van het ministersalaris volgens de WNT-2 verevorderd. De recente ervaringen uit de wetsevaluatie hebben de regering tevens doen besluiten de volgende evaluaties met een frequentie van eens per vijf jaar uit te voeren. Deze meer gebruikelijke termijn geeft ruimte voor implementatie van tussentijdse verbetermaatregelen en biedt kansen aan de praktijk om zich aan te passen zonder de onrust van nieuwe evaluaties en mogelijke wijzigingen in wet en regelgeving.

Artikel I, onderdeel AF

Het zevende lid van artikel 7.3 komt te vervallen als gevolg van de afschaffing van het verbod op variabele beloning. Verwezen wordt naar paragraaf 5.3 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting. De huidige leden acht tot en met elf worden vernummerd.

In het nieuwe zevende lid (thans het achtste lid) was abusievelijk een verwijzing naar artikel 3.1 opgenomen. Op gesubsidieerde instellingen is regime 2 evenwel niet van toepassing. Om die reden komt de verwijzing naar artikel 3.1 in dit lid te vervallen.

Artikel I, onderdeel AG

Vanwege de vernummering van het negende lid van artikel 7.3 naar achtste lid worden de verwijzingen naar dit lid in artikel 7.3a aangepast.

Artikel I, onderdeel AH

Het nieuwe artikel 7.3b bevat overgangsrecht. Diverse bepalingen in dit wetsvoorstel treffen topfunctionarissen die reeds bezoldigingsafspraken gemaakt hebben en die als gevolg van de bepalingen in dit wetsvoorstel boven de norm zullen uitkomen. Hiermee raakt het wetsvoorstel het recht op ongestoord genot van het eigendom, neergelegd in artikel 1 Eerste Protocol bij het EVRM. In dit verband wordt verwezen naar de memories van de toelichting bij de WNT en WNT-2.³¹ Hieruit blijkt dat inmenging op het eigendomsrecht alleen toegestaan is indien onder meer sprake is van een 'fair balance'. Om te bepalen of sprake is van een 'fair balance' worden de belangen en de omvang van de groep betrokkenen en de voorspelbaarheid van de normen afgewogen tegen het belang van de Staat om een bezoldigingsmaximum in te stellen. Een onmiddellijke toepassing van de normering als gevolg van de bepalingen in dit wetsvoorstel zou kunnen worden aangemerkt als strijdig met het EVRM. Daarom wordt in artikel 7.3b voorzien in overgangsrecht overeenkomstig het thans geldende overgangsrecht van de WNT. Dit betekent dat bestaande bezoldigingsafspraken vier jaar worden gerespecteerd en vervolgens in drie jaar worden afgebouwd naar het wettelijk bezoldigingsmaximum. De regering meent hiermee een eerlijke en voldoende voorspelbare balans te treffen tussen de individuele belangen van de betrokkenen en het belang om bovenmatige bezoldigingen tegen te gaan. De regering gaat er vanuit dat, voor zover het voorstel leidt tot een beperking van het recht op ongestoord genot van het eigendom, deze beperking gerechtvaardigd is en daarmee niet in strijd is met artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM.

In de nieuwe bepaling in artikel 1.1, onderdeel b, onder 6° (Artikel I, onderdeel A, eerste lid) wordt voorgesteld de definitie van topfunctionaris aan te scherpen, zodat niet alleen topfunctionarissen die de genoemde functies vervullen onder de definitie vallen, maar ook gewezen topfunctionarissen die de functie van topfunctionaris voor een periode langer dan twaalf maanden hebben vervuld. Ten aanzien van topfunctionarissen die op het moment van inwerkingtreding van deze wet reeds een dienstverband als topfunctionaris hadden wordt in het eerste lid van artikel 7.3b geregeld dat de onderhavige bepaling niet van toepassing is.

Met de uitbreiding van de definitie van gelieerde rechtspersonen in artikel 1.1, onderdeel m (Artikel I, onderdeel A, vijfde lid), is het mogelijk dat de bezoldiging van topfunctionaris in combinatie met de

³¹ Kamerstukken II 2010/11, 32 600, nr. 3, p. 29-30 en Kamerstukken II 2013/14, 33 978, nr. 3, p. 22-24.

bezoldiging die de topfunctionaris ontvangt bij een door deze wet voor het eerst als gelieerd aangemerkte rechtspersoon ineens boven de norm uitkomt. Voor deze gevallen gaat het overgangsrecht gelden van vier jaar behoud van de bestaande bezoldiging, gevolgd door afbouw naar de geldende norm in drie jaar. Dit is geregeld in het tweede lid jo. het derde lid, van artikel 7.3b.

Het vierde lid maakt duidelijk dat indien het dienstverband wordt verlengd, het overgangsrecht komt te vervallen.

Artikel I, onderdeel AI

Het huidige artikel 7.4 is uitgewerkt en kan komen te vervallen. In plaats daarvan wordt een nieuw artikel 7.4 voorgesteld in verband met de mogelijkheid om bij ministeriële regeling van de minister van BZK de norm uit artikel 2.3, eerste lid, te verhogen, indien de bezoldiging van een minister hoger is dan die norm en het verschil ten minste € 500 bedraagt. De nieuwe maximale bezoldiging wordt naar boven afgerond op duizendtallen euro's. Verwezen wordt naar paragraaf 7.1 van het algemeen deel van de memorie van toelichting.

Voor de toepassing van dit artikel wordt de bezoldiging van een minister bepaald zoals beschreven de memorie van toelichting bij de Wet verlaging bezoldigingsmaximum WNT. De voorzieningen betaalbaar op termijn worden hierin bepaald, als ware het pensioen van de minister ondergebracht bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). Anders dan destijds bekend was, wordt het maximum pensioengevend inkomen uitsluitend begrensd voor het ouderdoms- en nabestaandenpensioen en niet voor het arbeidsongeschiktheidspensioen en de overgangspremie VPL (VUT, prepensioen en levensloop).

De component voorzieningen betaalbaar op termijn is een fictieve component, om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de realiteit voor een topfunctionaris. Een minister ontvangt echter pensioen op grond van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA). De APPA wordt gefinancierd vanuit de begroting. Dat wil zeggen dat geen premie wordt afgedragen. Op zichzelf staande wijzigingen van de ABP-premies hebben dus geen direct effect op de bezoldiging van een minister en leiden in de toepassing van het artikel dan ook niet tot een wijziging van het wettelijk bezoldigingsmaximum. Deze component wordt uitsluitend gebruikt voor de berekening van de norm indien één van de andere componenten wijzigt.

Voor de uitvoerbaarheid van de WNT is een norm per kalenderjaar gewenst. Indien de bezoldiging van de minister wijzigt voor of op 1 december, kent de wijziging van de norm daarom terugwerkende kracht tot 1 januari van het lopende jaar. Bij wijzigingen na 1 december wordt, in verband met de wens van een tijdige kenbaarheid van de norm van het volgende jaar, de wijziging meegenomen bij de vaststelling van de norm voor het volgende kalenderjaar (artikel 7.4, tweede lid).

In de consultatie hebben enkele organisaties onderhavig voorstel onderschreven. De firma Axyos geeft aan dat het met terugwerkende kracht aanpassen van het bezoldigingsmaximum ongewenst is, omdat WNT-instellingen mogelijk gedwongen worden de bezoldigingen van topfunctionarissen lopende het jaar te corrigeren, met extra administratieve lasten tot gevolg. Een tussentijdse verhoging van het bezoldigingsmaximum op grond van het nieuwe artikel 7.4 verplicht partijen niet de bezoldiging van topfunctionarissen direct hieraan aan te passen.

Artikel I, onderdeel A

De artikelen 7.5 tot en met 7.8 zijn uitgewerkt en kunnen komen te vervallen.

Artikel I, onderdelen AK en AL

De citeertitel van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector wordt gewijzigd in: Wet normering topinkomens. Dat is de manier waarop in de praktijk deze wet wordt aangehaald. Besloten is daarbij aan te sluiten. Hiertoe wordt artikel 7.10 aangepast, als ook de opschriften bij bijlagen 1, 2 en 4. Bijlage 3 wordt geheel opnieuw vastgesteld (artikel I, onderdeel AO).

Artikel I, onderdeel AM

De wijziging onder *Ministerie van Veiligheid en Justitie* betreft een redactionele wijziging (artikel I, onderdeel AK, eerste lid). Het woord “behoudens” was abusievelijk twee maal opgenomen in de zin.

Onderdelen 1 en 2

De hier voorgestelde wijzigingen vloeien voort uit de in onderdeel 3 van dit artikel voorgestelde wijziging. Wat betreft de wijziging in onderdeel 1 geldt bovendien dat die jeugdhulpaanbieders, die ook een toelating als bedoeld in artikel 5 van de Wet toelating zorginstellingen hebben, niet meer uitgezonderd hoeven te worden. De uitzondering zou verstandig zijn indien voor jeugdhulpaanbieders enerzijds en instellingen met zo'n toelating anderzijds verschillende sectorale maxima zouden gelden, maar dat is niet zo (zie de Regeling bezoldigingsmaxima topfunctionarissen zorg en jeugdhulp), en er zijn ook geen voornemens om dergelijke verschillen in te voeren. De wijziging in onderdeel 3 van dit deel van de bijlage vloeit ten slotte ook nog voort uit het feit dat instellingen die de hier bedoelde vertrouwenspersonen leveren in de praktijk daarnaast geen zorg verlenen waarvoor een WTZi-toelating nodig is.

Onderdeel 3

De wijzigingen in het onderdeel 'Ministerie van VWS' in bijlage 1 komen voort uit het feit dat de omschrijving in onderdeel 7, zoals deze voor de inwerkingtreding van onderhavig wetvoorstel luidde, niet voldoende dekkend was. Onderdeel 7 luidt thans: 'De op grond van artikel 5 van de Wet toelating zorginstellingen toegelaten instellingen, waaronder begrepen de academische ziekenhuizen, bedoeld in artikel 1.13, eerste lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek'.

De eerste lacune in deze formulering is, dat zij de WNT-normen slechts van toepassing verklaart op zorginstellingen die een toelating ingevolge de WTZi hebben. Krachtens de WTZi en het daarop gebaseerde Uitvoeringsbesluit WTZi dienen instellingen die in artikel 1.2 van het Uitvoeringsbesluit WTZi genoemde vormen van zorg verlenen, over een WTZi-toelating te beschikken. Instellingen die de in artikel 2.2 van het Uitvoeringsbesluit WTZi genoemde vormen van zorg verlenen, worden geacht zo'n toelating te hebben, maar de overige instellingen dienen deze aan te vragen. De formulering van onderdeel 7 in Bijlage 1 onder 'Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport' leidt er nu toe dat instellingen die ingevolge de WTZi wel over een toelating dienen te beschikken, maar deze in strijd met de WTZi niet hebben aangevraagd of instellingen wier aanvraag is geweigerd, als zij (overigens in strijd met de WTZi) zorg gaan verlenen, niet onder de reikwijdte van

de paragrafen 2 en 4 van de WNT vallen. Dat is uiteraard niet de bedoeling. Dit is een eerste reden om de koppeling, in onderdeel 7, aan de WTZi los te laten.

De tweede lacune houdt verband met het feit dat het mogelijk is dat een instelling die door een zorgverzekeraar, een Wlz-uitvoerder of een verzekerde is gecontracteerd de daadwerkelijke zorgverlening uitbesteedt aan een andere organisatie. Zolang eerstbedoelde instelling verantwoordelijk blijft voor de geleverde zorg, laat de WTZi het toe dat slechts die eerste instelling een WTZi-toelating heeft, en de daadwerkelijk uitvoerende organisatie niet. De koppeling in onderdeel 7 aan de WTZi, leidt ertoe dat de topfunctionarissen van dergelijke uitvoerende organisaties niet onder de WTZi vallen, hetgeen ongewenst is. Om die reden wordt in het nieuwe onderdeel 7 geregeld dat zowel rechtspersonen die zorg verlenen als rechtspersonen die, omdat zij het verlenen van zorg hebben uitbesteed, zorg laten verlenen, onder de WNT vallen. Het gaat hierbij zowel om de situatie waarin degene aan wie is uitbesteed zelf de zorg verleent (in dat geval laat degene die uitbesteedt de zorg onmiddellijk verlenen) als in situaties waarin degene aan wie de zorg is uitbesteed ook zelf (delen van) de werkzaamheden weer uitbesteedt (in dat geval laat de eerste die uitbesteedt de zorg middellijk verlenen).

De derde lacune, ten slotte, is dat artikel 5 WTZi slechts een toelating eist voor instellingen die zorg verlenen waarop krachtens de Wet langdurige zorg (Wlz) of een zorgverzekering als bedoeld in de Zorgverzekeringswet (Zvw) aanspraak bestaat. De Wlz kent echter vormen van zorg waarop geen aanspraak bestaat, maar die gesubsidieerd worden. De meeste vormen van zorg die gesubsidieerd worden, worden geleverd door instellingen die daarnaast zorg verlenen waarop ingevolge een zorgverzekering aanspraak bestaat. Dergelijke instellingen vallen derhalve al onder de reikwijdte van de paragrafen 2 en 4 WNT, omdat ze zorg verlenen waarop de zorgverzekering recht geeft. Dit geldt echter niet voor instellingen die louter ADL-assistentie als bedoeld in het Besluit langdurige zorg verlenen. Zeker daar waar deze instellingen, omdat ADL-assistentie onder de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) een aanspraak was, tot 1 januari 2015 wél onder de paragrafen 2 en 4 van de WNT vielen, wordt ook dit een ongewenst effect geacht.

Met de nieuwe formulering van onderdeel 7 zijn de drie hierboven beschreven problemen opgelost. Door niet meer te koppelen aan het hebben van een WTZi-toelating, maar aan het verlenen of op uitbestedingsbasis laten verlenen van zorg als bedoeld bij of krachtens de Zvw of de Wlz, worden de hierboven genoemde lacunes geadresseerd.

Op de regel dat alle rechtspersonen die zorg als bedoeld bij of krachtens de Zvw of de Wlz (laten) verlenen onder de WNT vallen, wordt een viertal uitzonderingen gemaakt.

Ten eerste worden het zogenoemde 'medisch specialistische bedrijf (msb)' en rechtspersonen die medisch specialisten hebben opgericht om – in het kader van het zogenoemde 'participatiemodel' - financieel deel te nemen in een ziekenhuis uitgezonderd.

Msb's zijn samenwerkingsverbanden van binnen een ziekenhuis werkzame medisch specialisten (of hun besloten vennootschappen) die anders dan in dienstbetrekking van het ziekenhuis zorg verlenen in dat ziekenhuis. Het msb sluit daartoe een samenwerkingsovereenkomst met het ziekenhuis. Om deze redenen wordt wel gezegd dat de hier bedoelde medisch specialisten en het ziekenhuis samenwerken volgens het 'samenwerkingsmodel'. Voor zover een msb rechtspersoonlijkheid heeft – er zijn ook medisch specialistische bedrijven die de rechtsvorm van maatschap hebben en om die

reden al niet onder de WNT vallen – gaat het om een bv of een coöperatie, waarvan de medisch specialisten aandeelhouder (bv) dan wel lid (coöperatie) zijn.

In het kader van het participatiemodel brengt een stichting die eerder het ziekenhuis exploiteerde dat ziekenhuis onder in een nieuwe rechtspersoon – een bv – die eigendom wordt van die stichting en van binnen het ziekenhuis werkende medisch specialisten of hun bv's. Deze (bv's van) medisch specialisten zijn vaak niet rechtstreeks aandeelhouder in zo'n ziekenhuis-bv, maar via een tussenliggende rechtspersoon, bijvoorbeeld een coöperatie. Ook dergelijke tussenliggende rechtspersonen komen niet onder de reikwijdte van de WNT te vallen.

Een en ander laat onverlet dat het ziekenhuis zelf wèl steeds onder de WNT valt. Dit geldt derhalve ongeacht het gekozen model (loondienstmodel, samenwerkingsmodel of participatiemodel). Evenzo geldt dat rechtspersonen die in opdracht van het ziekenhuis zorg verlenen, onder de WNT gaan vallen. Ook zij verlenen immers zorg als bedoeld bij of krachtens de Zvw of de Wlz. Anders dan bij het msb, is hier sprake van een hiërarchische relatie tussen het ziekenhuis en de opdrachtnemer.

De tweede uitzondering betreft rechtspersonen die slechts door één natuurlijke persoon zorg laten verlenen. Het gaat hierbij in de praktijk vaak om vanwege fiscale redenen door medisch specialisten opgerichte bv's waarbij zij zelf in dienst zijn getreden en waarvan zij zelf directeur-groootaandeelhouder zijn. Voor zover die medisch specialisten zelf zorg verlenen dienen zij niet louter op grond van hun keuze om via een bv te werken, onder de reikwijdte van de WNT te komen.

De derde en vierde uitzondering houden verband met het feit dat ook zorgverzekeraars als bedoeld in de Zvw – voor zover sprake is van in natura verzekerde zorg – respectievelijk Wlz-uitvoerders zorg als bedoeld bij of krachtens de Zvw respectievelijk de Wlz laten verlenen. Op hen dient echter regime 2 van toepassing te zijn. Om die reden worden zij in het nieuwe onderdeel 7 expliciet uitgezonderd.

Onderdeel 4

Met het nieuwe onderdeel 8 worden de advies- en meldpunten huiselijke geweld en kindermishandeling (AMHK's) als bedoeld in de Wmo 2015 aan de lijst toegevoegd. Er is geen reden om hen anders te behandelen dan de gecertificeerde instellingen (onderdeel 1 van het VWS-deel van de bijlage bij artikel 1.3) of de jeugdhulpaanbieders (onderdeel 2 van die bijlage). Overigens zullen de AMHK's veelal door de gemeenten worden gesubsidieerd. Afhankelijk van de vraag sinds wanneer dat is gebeurd, voor welk bedrag en of de subsidie ten minste 50% uitmaakt van de inkomsten van de rechtspersoon die het AMHK vormt, kunnen AMHK's op grond van artikel 1.3, eerste lid, onderdeel c, WNT ook nu al onder de WNT vallen. Voorliggende wijziging zorgt ervoor dat alle AMHK's onder de WNT komen te vallen.

Vanwege de in paragraaf 7.4 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting besproken problematiek rondom de wijze waarop de reikwijdte van de WNT ten aanzien van Wmo-aanbieders zou moeten worden geregeld, is ervoor gekozen de verwijzingen naar de WTZi-instelling in bijlage 1 voornamelijk in een nieuw onderdeel 10 in stand te houden. De verwijzingen naar de WTZi-toelatingen onder *Ministerie van Veiligheid en Justitie* (onderdeel 4) en *Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap* (onderdelen 1, 4, 7 en 14) zullen worden verwijderd zodra de verwijzing, in onderdeel 9, naar de WTZi komt te vervallen.

De wijziging onder *Ministerie van Buitenlandse Zaken* houdt verband met de wens de criteria voor toepasselijkheid van de WNT op door het ministerie van Buitenlandse Zaken gesubsidieerde instellingen op het gebied van ontwikkelingssamenwerking te wijzigen (Artikel I, onderdeel AM, derde lid). Verwezen wordt naar artikel 7.4 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting. Deze nieuwe bepaling van hoe gesubsidieerde instellingen worden gedefinieerd in de bijlage komt in de plaats van de huidige onderdelen 1 en 2. Onderdeel 3 wordt vernummerd naar onderdeel 2. Daarnaast wordt ten aanzien van subsidiegrens ook hier niet langer aangesloten bij de term “inkomsten”, maar bij de term “opbrengsten”. In de artikelsgewijze toelichting bij artikel I, onderdeel C, wordt dit nader toegelicht.

Artikel I, onderdeel AN

Bijlage 3 wordt in zijn geheel opnieuw vastgesteld. De Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ) werd uitgevoerd door de zorgverzekeraars. De Wlz, die de AWBZ op 1 januari 2015 verving, wordt uitgevoerd door Wlz-uitvoerders. Anders dan de huidige tekst van bijlage 3 doet vermoeden, zijn Wlz-uitvoerders geen zorgverzekeraars meer. Artikel 1.1 van de Wlz bepaalt juist dat Wlz-uitvoerders géén zorgverzekeraar zijn (al dienen ze ingevolge artikel 4.4.1 Wlz wel deel uit te maken van een concern waarin ten minste één zorgverzekeraar zit). In plaats daarvan zijn Wlz-uitvoerders privaatrechtelijke zelfstandige bestuursorganen, waarop op grond van artikel 1.3, eerste lid, onderdeel a, WNT de paragrafen 2 (en 4) van de WNT van toepassing zouden zijn indien niets anders zou worden geregeld. Echter, Wlz uitvoerders zullen juridisch hetzelfde worden behandeld als zorgverzekeraars. Dit omdat binnen de bestuurspraktijk geen wijziging plaatsvindt: de bestuursleden van de Wlz- uitvoerders besturen ook de zorgverzekeraars. Er is sprake van zogenaamde ‘personele unies’. Door de Wlz-uitvoerders op te nemen in bijlage 3 worden paragraaf 3 (en 4) van de WNT op hen van toepassing. Voor de duidelijkheid is opgenomen dat een en ander geschiedt in afwijking van artikel 1.3, eerste lid, onderdeel a, WNT, dat immers zou leiden tot toepasselijkheid van paragraaf 2 (en 4).

Artikel I, onderdeel AO

Bijlage 4 bevat slechts één onderdeel. De nummering 1 kan dus komen te vervallen.

Artikel I, onderdeel AP

De tabel onder bijlage 4 komt te vervallen. Dit betrof een drukfout.

Artikel II

Deze wet zal in werking treden op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat op onderdelen verschillend kan worden vastgesteld. Daarbij kan worden besloten om de zogenoemde spoedprocedure van artikel 12 van de Wet raadgevend referendum van toepassing te verklaren. Dit is geregeld in het eerste lid.

Het tweede lid bepaalt dat wijzigingen met betrekking tot de financiële verslaggevingsdocumenten aanvangen op 1 januari van het eerste boekjaar volgend op de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel, maar dat instellingen de vrijheid hebben om de wijzigingen al eerder toe te passen, als hen dat uitkomt.

Artikel III

Dit artikel bevat de citeertitel. Op grond van Aanwijzing 184, tweede lid, van de Aanwijzingen voor de regelgeving heeft een wijzigingsregeling slechts in bijzondere gevallen een citeertitel. Het bijzondere geval is in dit geval hierin gelegen dat het gewenst is een duidelijk onderscheid te kunnen maken tussen dit wetsvoorstel en de andere wijzigingen van de WNT.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk